

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtak. Cena mu je 2 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

S prilogama:
„Naš kmečki dom“ in „Naša gospodinja“.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 4.

V Ljubljani, dne 28. januarja 1915.

Leto XXVIII.

Vojna priprava na kmetih.

Skrbimo za zgodnjo novino!

Kakor vse kaže, utegne nastati spomladi kljub skrajni varčnosti pomanjkanje živil. To pomanjkanje bo posebno občutno po mestih in večjih obrtnih krajih, pa tudi med revnejšimi kmečkimi sloji.

Seveda kmetovalec po deželi do sedaj v obče ni tako občutil tega, ker mu je zelenjad bolj postranskega pomena in ker je imel izvečine dovolj drugih živil do novine, ali pa je prikupil, kar je manjkalo. Vendar pa se že ob rednih razmerah tudi po kmetih čuti spomladi neka doba, ko gredo zaloge h koncu, novina pa še davno ni za užitek. Večkrat sem slišal gospodinje tarpati, češ, da na spomlad ni kaj kuhati. Najbolj huda bi utegnila biti maj in junij, ko bo posameznikom zmanjkalo vsega, prikupiti pa ne bo moči ničesar. Ne bo torej napačno, ako ta, skoro bi rekli, neizogibni položaj začasa temeljito premislimo in kaj ukrenemo, da se izognemo pretečemu, četudi samo začasnemu pomanjkanju in da kolikor mogoče olajšamo prehrano v hudi pomladanski dobi.

Splošno se trdi, da spomladi in v zgodnjem poletju največ živil niti za denar ne bo mogoče dobiti, ker jih bo povsod zmanjkovalo. Pomagati si mo-

remo edino na ta način, da se bomo lotili pridelovanja takih rastlin, ki se lahko sejejo prav zgodaj spomladi, ki hitro rasto in vsled tega dajo najprvi užitek, ki se tudi na trgu lahko izpečajo in ki je naposled tudi dobra krma za domače živali, ako bi jih sami ne mogli uporabiti niti prodati. Take pridelke nam dajejo **zgodnje zelenjadne rastline**.

Nemški časopisi opozarjajo že vso zimo s posebnim povdarkom na ta predmet in si obetajo od tod velike uspehe. Mi se nahajamo v enakem položaju, kakor Nemčija, zato je tudi naša dolžnost, ukreniti vse potrebno, da bomo dosegli kolikor mogoče **zgodnje pridelke**. V doseg tega namena nasvetujem sledeče:

Semena.

Preskrbite si brez odloga semena od zgodnjih zelenjadnih rastlin! Zanesljivo seme je sicer drago, ali vendar veliko ceneje, kakor razna šara, ki jo prodajajo krošnjariji od hiše do hiše. Ako hočemo pridelati n. pr. zgodnjo glavno solato, moramo sejati zgodaj, pa tudi pravo zgodnjo vrsto (sorto), ki se hitro razvija in že meseca maja naredi glave. Ravno tisto velja za vso drugo zgodnjo zelenjad. Nič nam ne koristi, ako sejemo še tako zgodaj, ako nimamo primerne, zanesljivega semena. V sledečih vrstah navajam vse tiste zelenjadne rastline, o katerih sodim, da bi bile primerne in ki se dajo prav lahko zgodaj vzgojiti. V oklepaju so naznačene najbolj zgodnje vrste dotičnega zelenjadnega plemena.

a) Zgodnje kolerabe (dunajske zgodnje, bele in modre, erfuntske).

b) Zgodnje zelje (sladkorno in erfuntsko zelje).

c) Zgodnja repa (majeve bela in rumena, monakovska).

d) Zgodnja glavna solata (pariška sladkorna, majevka, cesar Viljem), berivka (zgodnja bela).

e) Zgodnje korenje (Nantaise, Karantan).

f) Špinača (Viktorija, triumf).

g) Grah (sladkorni grah, ki se uživa v stročju, zgodnji nizki); zrnati grah, ki se uživa od njega samo zrnje (ekspres, Vorbote, zgodnji majer).

h) Zgodnji (prtilični, grmičasti) fižol (rumeni, voščeni in zeleni flagolet).

i) Bob (zgodnje vrste).

j) Zgodnji krompir v raznih preizkušanih domačih vrstah.

Zgodnji krompir.

Prav posebno moramo opozarjati na zgodnji krompir, ki mu v drugih krajih pripisujejo v sedanjih časih veliko važnost. Prišel mi je v roke nemški časopis, ki v zadnji številki ne obravnava prav nič drugega kakor samo pridelovanje zgodnjega krompirja. Tu se bere venomer: »Pridelujte zgodnji krompir!« — »Veliko zgodnjega krompirja!« — »Pripravite krompir za zgodnjo saditev!« itd. — samo zgodnji krompir in zopet zgodnji krompir.

Marsikom se bo morebiti zdelo, da prezgodaj opozarjamo na to in ono. Pa ni prezgodaj, ampak prav skrajni čas je, da začnemo tudi pri nas misliti na vse to. Seme je treba naročiti. Zlasti se je treba pobrigati nemudoma za zgodnji semenski krompir. Tega bo manjkalo in pozneje ga bržčas ne bo dobiti za noben denar. Drugih zelenjadnih semen je dovolj v trgovini. Toda, ako semena naročimo, moramo čakati nanje včasih po več tednov. Ako pozno naročamo, tudi ni gotovo, da dobimo ravno tisto vrsto, ki jo želimo. V enem mesecu bo treba v ugodnejših krajih in legah pričeti s prvimi setva-

mi. Torej ni prezgodaj, ako tudi tukaj pričnemo.

Kdaj in kje sejmo zgodnjo zelenjad?

Pripravite, kakor hitro dopusti vreme, najboljše zavetne in solnčne prostore za pridelovanje zgodnje zelenjave! Domači vrtovi, solnčno in zavetno ležeče njive z lahko zagnjeno zemljo in sploh vsak prostorček, ki ima ugodno lego in dobro zemljo, je primeren v ta namen. Pripraviti je treba gnoj sedaj pozimi na mesto, da bo šlo obdelovanje čim hitreje od rok. In ko nastopijo meseca februarja in marca ugodni dnevi, nemudoma obdelajte in pripravite zemljo za zgodnje setev. Za nas je važen zgoden pridelek. Hitro pa raste zelenjad le tedaj, ako je zemlja dovolj gorka, dovolj vlažna in dobro pognojena. Za povoljen uspeh je tedaj pred vsem važno, da izberemo najboljše prostore, bodisi glede lege in zemlje.

Kdor hoče pridelati prav zgodnjo zelenjad, naj seje prvo solato, kolerabe in zgodnje zelje na kakem zavetnem prisojnim mestu ob južnem zidu, ali pa še bolje v pravilno pripravljen gnojak (gorko gredo) že koncem februarja. Za silo nam tudi dobro služi kak zaboj, ki ga potopimo v zemljo, napolnimo s orstjo in pokrijemo s kakim oknom. Tako si na razne načine z majhnim trudom in malo pazljivostjo vzgojimo prav zgodnje sadike, ki jih potem, ko so dovolj razvite in dobro utrjene, presadimo na prosto.

Pri tej priliki bi se posebno opozoril na gredice, ob južnih stenah. Na akih ugodnih prostorih se dajo tudi brez oken vzgojiti zgodnje sadike, ako setev ob mrzlih nočeh primerno pokrivamo in jo zalivamo samo ob lepih dneh, in sicer je dopoldne in pa z malo ogreto prestano vodo. Mrzla studenčnica je že sama na sebi jako neugodna za zalivanje. Ako pa zalivamo z njo proti večeru, je pa kakor strup za nežne rastline. Tudi v primernih zabojčkih, ki jih imamo na oknih v sobi, se da za silo vzgojiti nekaj sadik. Razen kolerabe, zgodnjega zelja in deloma solate sejemo vse našete zelenjadne rastline kar naravnost na stalno mesto in jih nikoli ne presajamo. Najprej pride na vrsto korenje in bob. Potem po vrsti špinača, repa, solata in grah. Proti koncu marca ali prve dni aprila sadimo krompir in koncem aprila ali začetkom maja fižol.

Fižol, zgodnja repa.

Fižol je v takih časih bolj važna rastlina, ker daje prav tečen živež, ki se lahko proda. Po naših krajih ima fižol toliko večji pomen, ker ga lahko oridelujemo vmes med drugim sadeži.

Fižola imamo nekaj prav zgodnjih vrst. Prav zgoden je »rumeni počepinček«, ki se vživa v stročju. Kdor ima seme zgodnjega fižola, naj vsega vsadi, ali pa naj seme da sosedu, da dobimo na ta način vsi zgodnjega pridelka.

Za prehrano ljudstva pride v poštev nadalje tudi zgodnja repa. Repo je najbolj vsejati med krsko peso. Preden se pesa popolnoma razvije, se repa že lahko porabi. Ker pa repa potrebuje veliko redilnih snovi, mora biti njiva dobro pognojena, da ne zmanjka potem za razvoj pesi potrebnih snovi.

Ako je ugodna zima, se lahko tekom zime seje tudi še ozimni ječmen, kateri navadno boljše obrodí, nego jari. Ječmen je važno živilo, bodisi da se v moki porabi za kruh ali žgance, ali pa če se vživa kot ješprenj.

Turšica.

Poleg krompirja je treba letos več turšice. Turšica je važna za naše kraje, posebno v takih časih, ker daje važne in dobre pridelke, dober kruh in izvrstno močno krmo. Poleg navadne turšice naj se seje tudi nekoliko zgodnje turšice, ki se zadovoljuje tudi na manj gnojeni njivi. Z ozirom na to, da bo letos več okopavine, gnoja pa malo, naj se obrne sem in tja kako dateljšče za turšico. Po dobrem deteljšču turšica tudi brez gnoja obrodí, kakor kažejo dolgoletne izkušnje na kmetijski šoli na Grmut. Tudi turšica naj se seje v vrste in v taki razdalji kakor krompir, da jo bo mogoče obdelovati z okopalnikom in osipalnikom.

Obdelovanje zemlje.

Vsled mokre jeseni in prve polovice zime se je bati, da bo zlasti po onih krajih, kjer je težka ilovnata zemlja, pomladno obdelovanje zelo težko, zlasti še za to, ker nam bo ostalo do spomladi le malo konj in volov, vsled česar bode treba obdelovati po večini le z mlado živino in z kravami. Zato naj se že sedaj po zimi odpelje, zlasti na oddaljene njive gnoj. Za vprego se naj uči že po zimi mlado živino in krave, da se ne bode spomladi z učenjem tratil dragi čas. Prep. pa bode potrebna pri pomladnem obdelovanju vzamejna pomoč. Zavedati se moramo vsi težkega položaja, v katerem živimo. Naša dolžnost je, da ne skrbimo samo zase, temveč da pomagamo eden drugemu. Kdor ima dobro vožno živino, naj pomaga obdelati z isto tudi svojemu sosedu. Kjer je pri hiši večja družina, naj ravnotako pomaga onim družinam, ki imajo morda moze ali fante v vojski. Bolj kot kedaj smo dolžni z ljubeznijo pomagati eden drugemu. Potem smemo tudi upati, da nam tudi Gospod Bog podeli svoj blagoslov ter nas kmalu reši šibe vojske in njenih grozot.

Za uspešno, dobro in hitro obdelovanje potrebujemo pa tudi praktičnega in dobrega poljskega orodja. Z železnim plugom se oranje boljše in hitreje opravi, nego s starim lesenim. Kjer je pripravna zemlja in lega, se naj krompir pod brazdo sadi. S tem se na času veliko pridobi. Pod brazdo vsajeni krompir se potem lahko s posebnim plugom okoplje. Tak plug, planet imenovan, zelo hitro in dobro dela ter stane 60 do 70 K komplet. Tudi osipanje se

izvrši lahko z nalašč za to pripravljenim plugom, kateri stane 30 do 40 K. Za sajenje koruze in pese imamo tudi posebno prav praktične ročne in vprežne stroje. Z ozirom na to, da bode treba letos nasađiti precej okopanin, je potrebno, da se poslužujemo v večji meri strojev. Tudi v tem oziru je potrebna vzajemna pomoč. Več gospodarjev skupaj si lažje omisli eden ali več strojev, nego vsak posameznik zase.

Poleg dobrega obdelovanja pa je posebno tudi gledati na dobro gnojenje. Brez gnojenja se ni nadejati dobrega pridelka. Za gnojenje se rabi hlevski gnoj, gnojnica, pepel in umetni gnoj. Zadnji je letos sicer drag, ter ga bo tudi težko dobiti, vsled česar je toliko bolj gledati na gnoj in gnojnico. Gospodar, ki pusti teči gnojnico podvorišču in politi, ne krade samo sebi, temveč tudi drugim. Komur pa količkaj dopuščajo denarne razmere, naj se poleg hlevskega gnoja in gnojnice posluži tudi umetnega gnoja. S porabo umetnega gnoja se pridelek podvoji, kar je za letos velike važnosti, ker moramo gledati na to, da pridelamo doma, kolikor je mogoče veliko pridelkov. Pomisliti je treba namreč, da je nešteje ljudi, ki si ne morejo z lastnimi rokami pridelati potrebnega živeža, temveč so navezani na kmetov pridelek. Vse vrste pridelki pa so sedaj že toliko dragi, da se izplača zemlji tudi nekaj priboliška privoščiti, za kar se nam bo gotovo hvaležno izkazala.

Pregled po svetu.

Avstro-Ogrska. Prestolonaslednik nadvojvoda Karl Franc Jožef je odpotoval 20. t. m. v Berlin in od tam v nemški glavni stan, kjer je obiskal nemškega cesarja. — Tudi zunanji minister Burian je odšel v nemški glavni stan, da se predstavi nemškemu cesarju. — Ogrski ministrski predsednik grof Tisza je bil 22. t. m. na Dunaju, kjer se je delj časa razgovarjal z avstrijskim ministrskim predsednikom grofom Stürgkhom. — Listi poročajo, da sta avstrijski ministrski predsednik in skupni finančni minister Bilinski tudi na tem, da bosta odstopila.

Avstrija in Italija. »Slovenec« nasproti raznim vestem, da Italija vsak čas udari po nas, odločno zatrjuje na podlagi zanesljivih poizvedb, da na tem ni nikake resnice in pravi med drugim: Glasom avstro-laške pogodbe Italija v danem slučaju nima druge obveze, kakor varovati strogo nevtralnost. To dolžnost je Italija doslej izpolnila in ni vzroka dvomiti, da jo bo tudi v bodoče. Avstro-laška zvezna pogodba je v polni veljavi in sploh ne poteče leta 1915., temveč šele pozneje. Diplomatični odnošaji med Avstrijo in Italijo so do današnjega dne korektni (pravilni) in prijateljski. Hujskarije proti Avstriji, ki se opažajo v Gornji Italiji, izvirajo od neodgovornih ljudi. Srednja in

Spodnja Italija je mirna in hoče mir ohraniti. A tudi v Gornji Italiji se širi čedalje večji odpor treznega prebivalstva zoper izvestne hujskarije, ki izvirajo v prvi vrsti od podkupljenega časopisja in plačanih agentov. Oborožujejo pa se sedaj vse nevtralne evropske države: Švica, Švedska, Rumunija, Bolgarija, Grška itd. Vsak se za vse slučaje primerno zavaruje. Tudi Avstrija je na vse strani previdna in ne zamudi ničesar. Do današnjega dne se ni nič, prav nič zgodilo, kar bi opravičevalo trditve, da nas napade Italija. Ravno nasprotno je res: do današnjega dne izpolnjuje Italija svoje zvezne dolžnosti napram Avstriji.

Vatikan. Dne 22. t. m. se je vršil konzistorij, t. j. seja kardinalov, pod predsedstvom sv. očeta, v kateri je bilo imenovanih več škofov. Sv. oče je nagovoril zbrane kardinale in je dal v svojem nagovoru zopet duška bolesti, ki tare njegovo očetovsko srce vsled nesrečne vojske. Vsa prizadevanja svete-

Catanije so izbruhnili izgredi radi draginje. Veliko ljudi je bilo ranjenih, veliko so jih tudi zaprli.

Nemčija. Sovražne države razburja sedaj vprašanje: koliko rezerv ima Nemčija še na razpolago. Nekateri listi vedo poročati o 4, drugi celo o 8 milijonih. Brezdvomno mora biti moč Nemčije še velika, ker vse v Nemčiji gleda zaupno v bodočnost in vojaški poveljniki povdarjajo, da mora biti konec vojske za Nemčijo zmagoslaven. O koncu pa sodijo poveljniki, da ga še ne bo kmalu.

Rusija. Pravijo, da je poslala Rusija zadnje rezerve v boj. Tudi glasovi o gospodarski oslabeledosti Rusije, o nezadovoljnosti med ljudstvom, o željah po miru pri carju samem, o odstavitvi ruskega vrhovnega poveljnika itd. so zadnji čas pogosti. — Poroča se, da je Amerika, oziroma ondote banke, dovolila Rusiji veliko posojilo. Iz okraja Moskve pa prihajajo poročila o propadlih velikih trgovin. — Iz Rusije so od-

kar je precej verjetno, saj trpi Francija v sedanji vojski skoro največ, pri tem ko Anglija samo obljublja milijonske armade, gleda pa najbolj na »kšeft«. — V Parizu je sedaj žalostno življenje. Ker se boje napada nemških zrakovlovov, morajo biti zgodaj zvečer po ulicah luči pogašene, v hišah pa okna zaprta. Tak je sedaj tisti Pariz, ki je veljal za najbolj veselo mesto na svetu.

Srbija. Listi poročajo, da se vidi dan za dnem na Donavi ruski parniki, ki dovažajo Srbiji živila in vojaške potrebščine. — Srbska skupščina bo zbrovala začetkom februarja v Nišu. — Ker je Srbija odklonila bolgarske zahteve glede Makedonije, so se odnošaji še bolj poostrihili.

Črnagora. Bolgarski listi so poročali, da je odšla večja albanska četa proti Črnigori, da vdre v njo. Prišlo je do boja med prednjimi črnogorskimi stražami in albansko četo. — Listi vedo poročati, da se nahaja črnogorski prestolonaslednik v Italiji, ker se je baje sprl z očetom krajcem Nikito.

Grška gleda na Albanijo zelo pazno. Vidi se, da bodo albanske zadeve dale državam in državicam še mnogo opravil, predno bo to vprašanje rešeno.

Bolgarija stoji še vedno na razpotju: ali na desno ali na levo? Ali z, ali proti Rusiji? Ponavljajo se trditve, da bo Bolgariji težko ostati do konca svetovne vojske nevtralni. Tudi z

Rumunijo je precej enako. Pravijo, da bo imel naš novi zunanji minister važno nalogo rešiti vprašanje z Rumunijo. — Listi poročajo, da so v Rumuniji vpoklicali pod orožje šest letnikov rezervistov, katerih trije so morali že 15. t. m. pod orožje. — Drugi listi zopet poročajo, da se bo že sredi prihodnjega meseca pokazalo, kam se bo Rumunija nagnila.

Švedska vlada je odklonila ruske zahteve glede prevoza ruskih vojaških potrebščin skozi Švedsko v Rusijo.

Amerika. Iz Amerike se čujejo glasovi, ki kažejo, da se obrača ameriškano srce od Angležev proti Nemcem. — Angleški listi poročajo, da je med Italijo in Združenimi državami sklenjena posebna pogodba, ki ureja pomorski promet med obema državama s posebnim ozirom na vojno.

Portugalska zbornica je dovolila 7.200.000 frankov kredita za nakup vojnega materiala.

Japonski. Vprašanje, ali pridejo Japonci pomagat Francozom, še ni odločeno. Pravijo, da sta dve oviri: 1. visoka odškodnina, ki jo Japonci zahtevajo, 2. Združene ameriške države, ki se temu upirajo in so za Japonce nevarne.

Svetovna vojska.

Avstrijci in Nemci proti Rusom.

Iz avstrijskih, nemških in tudi ruskih uradnih poročil se čujejo tožbe o slabem vremenu, ki otežkočuje prodiranje in podvzetja na vseh straneh.

RUSKA ARTILJERIJA V BOJU.

Ruska infanterija ne uživa posebnega slovesa, pač pa strokovnjaki hvalijo rusko artiljerijo. Tekom sedanje vojne se je po-

kazalo, da zna ruski topničar jako dobro meriti in sovražniku spretno prikriti postojanke svojih baterij. Današnja slika nam kaže ruski top, ko izstrelil kroglo.

ga očeta gredo na to, da če že ne more grozot vojske ustaviti, vsaj lajša na vse načine gorje prizadetih po celem svetu. — Sv. oče obiskuje vsak dan ranjence, ki so jih po grozovitem potresu nastanili nekaj v bolnišnico sv. Marte pri Vatikanu. — V Vatikanu odločno povdarjajo nevtralnost, ki jo mora zavzemati sv. Stolica v sveiovni vojski. Sveti oče opominja tudi katoliško časopisje, da naj ne greši proti tej nevtraliteti.

Italija. Tudi grozoviti potres še ni pomiril italijanskih duhov. Zdi se, da plava nad celo Italijo eno samo veliko vprašanje: vojska? Socialisti prirejajo shode, na katerih se govori proti vojski. Na drugi strani pa podkupljeni hujskači delajo razpoloženje med ljudstvom za vojsko. — Časopisi poročajo, da je Anglija zagrozila Italiji, da bo zasedla Drač, če bi Italija poleg Valone zasedla še druga albanska mesta. — V okraju

potovali odposlanci vlade s posebnimi naročili v Srbijo, Črnogoro, Francijo in Anglijo. — Ker v Angliji ondotei kramarji menda slutijo, da v Rusiji ni vse v redu, je v Angliji vrednost ruskega denarja precej padla.

Anglija. Pretekli teden so poročali časopisi, da se je spor med Anglijo in Ameriko poostiril in da bo Amerika Angliji poslala še eno noto, v kateri bo stavila svoje najmanjše zahteve glede trgovskih ladij, ki prevažajo blago nevtralnim državam. — Tudi Mehikanci Angležem nekaj nagajajo. Vzeli so jim petrolejsko koncesijo in zarubili petrolej.

Francija. Čuti se, da je francoski poraz pri Soissonsu, o katerem poročamo v članku »Svetovna vojska«, Francoze precej razburil. — Čimdalje pogosteje prihajajo na dan glasovi o francoski nezadovoljnosti z Angleži;

Vreme je mokro in deževno. Pota so slaba, bivanje v zakopnih jarkih zelo neprijetno in nezdravo.

Središče avstrijsko-nemško bojne črte se nahaja v južni Poljski ob reki Nidi. Ker uvidevajo Rusi, da je njih krilo ob Varšavi v nevarnosti vsled prodiranja Nemcev proti Varšavi, zato skušajo tukaj prodreti, kar se jim pa dosedaj še ni posrečilo.

Tudi v Galiciji so bili Rusi dosedaj napadali. Njih napadi ob reki Dunajcu se jim pa tudi niso posrečili. Pri Zaklyczinu je premagala naša artiljerija Ruse, da so se umaknili iz njih zakopnih jarkov in se umaknili tako, da so mogli zasedati naši važne višine.

V Karpatih vlada vsled neugodnega vremena mir.

Tudi trdnjava Przemysl je še vedno pretrd oreh za močne zobe ruskega medveda.

V tej trdnjavi je tudi več slovenskih vojakov. Da vlada med njimi dobro razpoloženje, priča sledeča dopisnica:

Dopisnico iz Przemysla, ki jo je prinesel zrakoplov, so nam poslali slovenski vojaki, nahajajoči se v od Rusov oblegani trdnjavi. Na dopisnici pišejo: Podpisani vijdno prosijo, v Vašem ceojnem listu naznaniti, da je posadka in tudi podpisani vse zdravo in veselo. Izročamo pozdrave! Podpisi: Anton Valentinčič, Novo mesto. Jernej Dolar, Kamnik. Ivan Likar, Tupalče. Ivan Haldovec, Kamnik. Jožef Strajnar, Ljubljana. Jakob Vrtačnik, Senožet pri St. Lambertu, pošta Sava. Jernej Svete, Kamnik. Anton Zupančič, Strauberg, p. Sv. Peter. Franc Božič, vas Kobilje št. 11. Malevž Brajer, Gorje št. 28. Anton Zagar, vas Kov. Ivan Zalar, vas Zibovnik št. 1, pošta Begunje. Andrej Knific, Alojzij Bartol, vas Loški potok. Jakob Oblak, vas Žalna. Anton Gros in Anton Kožar iz Krke pri Zatičini. Jos. Zupan, vas Javorje. Franc Markovič, Podbrezje. Alojzij Mulej, Sava. Ivan Štravs, Javornik št. 82. Josip Karel, Solkan št. 21. Dopisnica nosi datum: januar 1915. — Tem potom jim pozdrav vračamo z željo, da bi se po bratrh obrambi trdnjave vsi zdravi vrnili domov!

Vojaški strokovnjaki sodijo, da so izgubili Rusi zadnjih 14 dni v bojih ob Nidi in Dunajcu 40.000 mož.

V Vzhodni Prusiji poizkušajo Rusi prodirati proti trdnjavi Lötzen (izgovori Lecen), kar je pa brez važnega pomena.

V bojih proti Rusom je osredotočena sedaj vsa pozornost na nemško prodiranje proti Varšavi.

Važnost Varšave.

Rusko časopisje soglasno odobrava, da se je vrhovni poveljnik odločil braniti Varšavo do zadnje kapljice krvi ne samo iz političnih, temveč »Wjedomosti« pišejo: Ne smemo se zanesti, ampak tudi vojaških ozirav na zmagovito umikanje, ki je postalo zgodovinsko, čeprav imamo za hrbtom močnejša opirališča kot prej, ker zima, tudi najhujša, ne dela več ovir. Živi-

mo v moderni dobi, ki je s tehničnimi sredstvi temeljito odstranila naravne težkoče. Prav v tem so pa precej za svojim sovražniki. Če zapustimo Varšavo in se umaknemo na obrambno črto s središčem Brest-Litovskim, bomo videli, da se bo ozemlje pred nami namah izpremenilo v nezavzetno nemško-avstrijsko trdnjavo, ki nas bo prisilila, da čimpreje izpraznimo Galicijo in Bukovino. Pri tem je pa zelo dvomljivo, če bomo mogli naše umikajoče se čete preskrbeti z najpotrebnejšo municijo in živili. S porazom pri Varšavi bi bila vojska končno odločena.

Položaj pri Varšavi.

Položaj pri Sohačevu, kakor tudi na vseh točkah, kaže odmor v nemških podvzetjih. Ne more se vedeti, ima li ta odmor namen zbrati municijo in provijant za osredotočen napad, ali če so Nemci del svoje artiljerije umaknili. Pozornost vzbuja le zelo velika delavnost v ruski obrambni črti Blonje. Possekana so vsa drevesa v daljavi ene milje. Zdi se, da ni niti najmanjšega vzroka, da bi se Rusi kedaj umaknili iz te postojanke, ker je najboljša, kar so jih Rusi imeli od začetka nemškega prodiranja. Možno je pa tudi, da ima ta delavnost poseben pomen. V tem slučaju bi se moralo vsako rusko umikanje pripisovati na račun strategije.

Nemci — Francozi, Belgijci, Angleži.

Najvažnejši dogodek zadnjih 8 dni na tem bojnem polju je sunek nemških čet proti Francozom pri Soissons (izgovori Soason) na reki Aisni, t. j. na črti, ki se vleče čez severno Francijo. (Glej zemljevid!) Nemška ogromna bojna črta je imela ravno na tej točki veliko rano. Že meseca septembra, ko se je nemška armada pomaknila za reko Marne, se je Francozom posrečilo prekoračiti reko Aisno pri Soissonsu in priti na enostranski breg. Tega uspeha Francozi sicer niso mogli popolnoma izkoristiti, vendar je bila prisotnost sovražnika na tem kraju za Nemce neprijetna. Francozi so zasedli narave višine pri Soissonsu in jim je bilo na ta način omogočeno, da so lanko izmenjavali čete na bregovih reke Aisne. Tudi so ravno na tem mestu namerali Francozi prodreti nemško črto, kar so dne 17. decembra tudi poizkusali, toda breuspešno. Ti poizkusi so se nadaljevali v dneb 7. in 11. januarjem z veliko silovitostjo. Tudi Nemci so napeli vse moči in v prisotnosti njihovega cesarja se je vršil boj na 15—20 km dolgi črti, udeleženih pa je bilo v tem boju na obeh straneh 100 do 120.000 mož. Francozi so izgubili 5200 mož, katere so Nemci ujeli, 35 topov, 6 strojnih pušk, 4—5000 mrtvih Francozov pa je pokrivalo bojno polje. Umikanje čez reko Aisno je spremljevalo gromenje nemških težkih topov. Pri tem umikanju so izgubili Francozi še nadaljnjih 10 do 12.000 vojakov. Uspeh na nemški strani je ta, da je sedaj najbolj nevarna točka zavarovana in da se nemške čete prostje gibljejo. Ker je Soissons le 18 km

oddaljen od Pariza, je razumljivo, da je Parizane ta poraz vznemiril.

Na severu od te točke, v Flandriji, se ni zadnje dni nič posebnega zgodilo. Tamkaj se blijejo tudi slovenski vojaki pri avstrijskih motornih baterijah.

Zanimivo iz ondotnih bojev je pismo, ki smo je prejeli od nekoga našega somišljenika.

O prijateljstvu med Francozi in Angleži piše slovenski vojak Franc Debeljak iz Kokrice pri Kranju, ki se nahaja v Belgiji pri avstrijskih motornih baterijah, tako-le:

Predragi! Čeprav je vojska mi ne gre slabo, če bom zmerom tako zdrav kot sem bil dozdaj, bom zadovoljen. V zadnjem pismu sem Vam pisal, da so nas Francozi hudo obstreljevali. No, hvala Bogu, samo tri dni so nas, potem smo pa obrnili. Kakor hitro smo opazili tisto baterijo, ki je tako hitela streljati na nas, smo zasukali naša dva topa proti nji. Dali smo samo pet naših bomb pa je bila vsa baterija razbita. Samo en par toč je uteklo, drugo pa je bilo vse drobno. Tako niso veliko škode naredili, samo mojega najboljšega prijatelja so mi ubili in še nekaj drugih ranili.

Kaj pa naši na Ruskem? Ali se tudi tako pogovarjajo med seboj kot se Nemci in Francozi? Ko je bil francoskega predsednika god, so imeli Francozi pristo. Povabili so nemške vojske, da naj pridejo v njih sireške jarke. Obljubili so jim, da ne bodo nič streljali, temveč skupaj praznovali ta dan. Nemški vojski so šli k njim in bili tam pol dne. Pogovarjali so se več stvari. Vsega ne morem popisati. Nemški vojaki so opazili, da niso Francozi nič zadovoljni z Angleži. Neki francoski častnik jim je rekel glede Angležev: Danes smo prijatelji, jutri bomo sovražniki. Francozi mislijo, da bodo ko bodo z Nemci gotovi, Angleži Francoze zgrabili. Francozi bi radi že mir, pa Anglež tega ne pusti, pa tudi veliko drugih stvari imata med seboj.

Tako mislimo, da bo tukaj kmalu mir. Večkrat dobijo nemški vojaki od francoskih kakšen listek, na katerem jim pišejo, da so ze naveličani vojske. Tudi municije jim manjka. Poka že veliko slabije kot od začetka.

Vreme imamo slabo, zmerom dežuje. Pozdrav vsem!

Kako so obhajali slovenski vojaki Božič v Belgiji? Goriski »Novi čas« je objavil iz istega kraja kot je prišlo prejšnje pismo, sledeče pismo: Vojak Leopold Makovec, doma iz Coljave št. 17, dunovnja Gabrovica pri Komnu, je pisal:

Na sveti večer 24. dec. sem se spominjal lanskih praznikov, ki sem jih preživel med Vami prvič v vojaški obleki. Lani smo obhajali praznike vse drugače, ko mi letos tu. Tu moramo delati in streljati na Angleže cel dan. Tudi oni so namas dobro streljali, a hvala Bogu, ni bil nihče od nas ranjen. Zvečer smo šli v hišo, kjer imamo pronočišče. Hiše so vse prazne, ker jih je čí-

vilno prebivalstvo moralo zapustiti. Tu smo sedaj sami gospodarji. Zvečer so nam častniki napravili božično drevesce. Tu nam je govoril gospod nadporočnik mal govor, v katerem nam je voščil srečne praznike. Nato smo zapeli nekaj božičnih pesmic in na koncu cesarsko. Vsak vojak je dobil paket, v katerem je bila po ena srajca, spodnje hlače, cigarete itd. Nato smo dobili še vsak nekaj kozarcev piva, nakar smo šli spat. Tak je bil naš svetí večer. Dne 25. dec. na sveti dan dopoldne smo bili prosti. Popoldne pa smo šli na postajo. Zvečer ob 6. uri smo šli v cerkev, ki je slučajno še ostala cela. Druge cerkve po Belgiji so večinoma porušene. V cerkvi nam je duhovnik govoril o miru božjem. — Na dan svetega Štefana zjutraj pa smo začeli zopet streljati. Oddali smo na neko francosko mesto 25 strelcev. Tudi tam so se veselili praznikov, ko so nenadoma začele naše krogle žvižgati skozi strehe in mesto goreti. Zvečer ob 5. uri smo bili zopet v svojem stanovanju. Spekli smo si lepo malo prase in pili zraven pivo. Dne 27. na nedeljo smo bili prosti do večera. Zvečer sem imel službo, stal sem na straži pri naših kanonih. Tako so se končali naši božični prazniki leta 1914. — Ko pridem, če Bog da, iz vojske, vam že prinesem kak dar za spomin iz teh krajev, kjer divja vojska.

Turki, Rusi in Angleži.

Podobno je, da se grede Turki in Rusi na Kavkazu skrivalnice, ker že dolgo ni nobenih poročil iz tega bojišča. Poroča se samo, da so Rusi tamkaj grozovito gospodarili. Kaže vse, da imajo Rusi tamkaj svoje kozake, ker, kakor v Galiciji, so tudi tukaj ropali in morili, da je strašno.

Za nadaljnji razvoj in odločitev te vojske je važno, kakšno stališče bo zavzela Rumunija. Če se bo Rumunija nagnila na rusko stran, bodo Rusi skozi Rumunijo prodirali proti Carieradu.

V severni Perziji grede ruske čete rakovo pot. Izgubili so mesto Tebris in sedaj izjavljajo, da je boljše, da se umaknejo iz ozemlja Aserbejdžana.

Pred Dardanelami je naletel na mino francoski podmorski čoln »Saphir« in se potopil.

V Egiptu se pripravlja turški napad.

Napad nemškega zračnega brodograja na Angleško.

Nemški zrakoplovi so zopet poleteli čez morje na Angleško in pozdravili nekatere kraje z bombami. Najbolj je prizadet Yarmouth, ki leži ob vzhodni angleški obali. Nemci so posetili tudi Sherringham, ki leži ob severni obali Nordfolka, Kings Lynn, ki leži ob zalivu The Wash, in celo letovišče angleškega kralja Sandringham, severovzhodno od Kings Lynna.

Podrobna poročila o tem se glase: Berlin, 20. januarja. V noči od 19. na 20. januarja so mornariški zrakoplovi napadli nekaj utrjenih točk na angleški vzhodni obali. V megli in dež-

ju so z uspehom vrgli več bomb. Zrakoplove so obstreljevali, vendar so se vrnili nepoškodovani. Namestnik načelnika admiralnega štaba Behnke, London, 20. januarja. Včeraj zvečer se je pojavil sovražni zrakoplov nad Yarmouthom. Ostal je 10 min. nad mestom in vrgel pet bomb. Tri osebe so bile ubite, več hiš porušenih. Mnogo oken se je razbilo. Dve bombi sta padli na obrežje. Zrakoplova vsled teme ni bilo mogoče videti, čulo se je pa ropotanje motorja; tudi so se videli plameni v zraku. Zrakoplov je plul proti Sherringhamu in vrgel dve bombi, ne da bi napravil kaj škode. Ob tri četrt na 11. uro se je zrakoplov pojavil nad Kings Lynnom, kjer je vrgel štiri bombe. Porušeni sta bili dve hiši, ena pa poškodovana. V neki hiši je bil ubit mlad mož, njegov oče pa pokopan pod razvalinami. Iz ropotanja motorjev se je spoznalo, da je zrakoplov odplul v smeri proti vzhodu. Tudi iz Sandringhama, kraljevega letovišča, se poroča, da se je tam pojavil zrakoplov.

London, 20. januarja. V Yarmouthu provzročena škoda se uradno ceni na več sto funtov šterlingov. Samo šip je razbitih za 100 funtov šterlingov. V Yarmouthu sta bili ubiti dve osebi, v Kings Lynnu tudi dve. Poročilo, da bi bil zrakoplov izstreljen, se ne potrjuje.

London, 20. januarja. »Times« poročajo: V Yarmouthu provzročena škoda se uradno ceni na več sto funtov šterlingov. V Samo šip je razbitih za 100 funtov šterlingov. V Yarmouthu sta bili ubiti dve osebi, v Kings Lynnu tudi dve. Poročilo, da bi bil zrakoplov izstreljen, se ne potrjuje.

London, 20. januarja. »Times« poročajo: V Yarmouthu so bili skoro vsi prebivalci v hišah, ko se je pojavil zrakoplov. Na javnih postopih najbrže ni dosti škode; poškodovanih je pa veliko zasebnih hiš na Petersroadu. Ena bomba je padla v bližini cerkve sv. Petra, druga na Nordfolk Square nasproti hiše župana in je napravila globoko luknjo. V Sherringhamu je bilo vrženih pet bomb, pa ni bil nihče zadet. V Londonu so zadnjo noč vpoklicali pomožne varnostne stražnike.

London, 20. januarja. Kralj in kraljica sta v ponedeljek odpotovala iz Sandringhama nekaj ur prej, predno se je pojavil zrakoplov.

H Haag, 20. januarja. Šef mornariškega štaba poroča, da zrakoplovi, ki so se včeraj pojavili nad severnimi otoki, niso pluli čez Nizozemsko, ampak čez morje precej oddaljeno od obrežja.

Amsterdam, 20. januarja. »Telegraaf« poroča iz Ymuidna: Sem došli ribiški parniki poročajo, da so ponoči videli pluti nad Severnim morjem tri zrakoplove.

Nadaljnja poročila se glase, da je grof Zeppelin sam vodil zračno brodograjo. Na Angleškem vlada vsled tega napada velik strah. Na morju delajo strah Angležem nemški podmorski čolniki, v zraku pa nemški zrakoplovi. Oboji so provzročili Angležem že veliko škode.

Potres v Italiji.

Sedaj prihajajo šele na dan vse grozote, ki jih je povzročil potres v Italiji, o katerem smo zadnjih poročali. Tukaj nekaj podrobnejših poročil.

Razburljiv prizor v neapeljski cerkvi.

Potres je trajal v Neapelju natančno 70 sekund. Posebno močan je bil potres v sredini mesta in v via Tollendo. V cerkvi sv. Previdnosti se je odigral razburljiv prizor. Ravno se je vršil blagoslov nekega mrliča. Nenadoma se je začela krsta močno zibati, kakor bi jo stresale nevidne roke. Pogrebci so prvi hip menili, da je mrlič oživel. Neka ženska je omedlela, mnogo ljudi je drlo iz cerkve.

Italijanski kralj obiskuje od potresa opustošena mesta.

Kralj je dne 16. t. m. s svojim spremstvom, v katerem so bili tudi ministri za javna dela in zastopniki oblasti, nadaljeval ogledovanje razrušenih delov mesta Sora ter je kazal povsodi največje zanimanje, zlasti za reševanje žrtev, pri katerem so vojaki še vedno neutrudljivi, ter za pomoč bolnim in ostalim rešencem, predvsem pa za otroke, ki so jih nastanili v barakah, katerih grade še vedno več. Potem je kralj obiskal kraja Isola Liri in Valsorano. Prebivalstvo, ki je ginjeno od vladarjeve skrbi, ga je povsodi presrečno sprejelo. Po obisku imenovanih krajev, se je kralj povrnil v Rim.

Število žrtev 30.000.

Po došlih poročilih sodijo, da je bilo ubitih v Avezzanu 10.000, v Pescini 5000, v Celanu 4000 in v Sori nekaj tisoč ljudi. Število vseh žrtev znaša 30.000.

Monte Rovello pri Salerno se je razklala.

Na Monte Rovello pri Salerno je ob zadnjem potresu nastala 1500 metrov dolga razpoka, ki se vedno širi. Na tisoče dreves se je že podrla. Prebivalci so z gorskih vasí pobeželi v dolino; hiše se groze podreti. Zemlja v razpoki se vedno bolj pogreza. Na nekem mestu je nastalo jezero, ki je 250 metrov dolgo in široko.

Strašno trpljenje in nezadosna pomoč.

Zdravnik, ki se je vrnil iz kraja nesreče, poroča o nezadosni organizaciji pomožnih del. Tisoči in tisoči ljudi so umrli, ker ni pomoč prišla pravočasno. Manjka odev, mleka, jajc, kruha in celo vode. Uslužbenci Rdečega križa pričakujejo s prekrižanimi rokami navodil od zgoraj. Šele v petek popoldne je začel delovati lazaret, vojaški vlaki so morali postajati na postajah, da so došli vlaki z oblastmi. Železničarji so bili 40 ur v službi, pomožni vlaki so prišli prekasno. Zasebniki store sicer veliko dobrega, a to je premalo. — Poročevalec »Corriere della Sera« piše, da so ljudje s trpečimi obrazi zahtevali od prihajajočih tužcev kruha, obleke in zdravil. Nekemu zdravniku je njegova mati umrla v naročju, ker ni bilo zdravil. Povsod se slišijo bolestne tožbe stradajočih žena in otrok in v mnogih krajih je ljudstvo sprejelo vojake s sovraštvom, ker niso ničesar pripeljali s seboj.

Umre, da reši otroka.

V Vico Sorelle, so našli mrtvo truplo Roze Sperduta in pri njej še živega otroka. Nesrečna žena je s svojim truplom kakor ščit krila svojega otroka; zastavila je roke na zemljo in upognila hrbet, da krije otroka, dokler ji niso razvaline zlomile hrbtice. Otroka so prenesli v bolnišnico.

Pretrsljiva rešitev.

V Avezzanu, kjer so bolonjski ognjegašci vršili reševalno službo, so že več ur slišali, kako pod razvalinami vzdihuje žena inženjerja Naldinija iz Rima. Zraven so stali sorodniki, ki so prosili, naj se začne z reševanjem, čeravno se nesrečna žena že nekaj ur ni več oglasila na njihov klic. Skoro sedem metrov globoko so morali kopati. Kar ukaže gasilec, naj molče, kajti slišal je tih, stokač vzhod. Bil je trenutek trepetanja, da je navzočim skoro srce pokalo. Z močnim glasom so vprašali, če je morda kdo pokopan, in skoro se zasliši slaboten, kakor zadušeni glas. V kakšnem groznem trepetu je bil inženjer Naldini in njegovi v tem neizrekljivem trenutku ganuta in splošne groze. Gospa, ki je pričakovala rešitve, je prosila s prosečim gla-

kopanih mrličev, ki še leže pod razvalinami. V okolici građe lope. Primanjkuje živil, obleke, zdravil in obvez. Zveza italijanskih dijakov, ki se je izkazala že ob potresu v Messini, je odposlala veliko dijakov medicincev na pomoč. Vodi jih dr. Gualgi, ki si je zbral veliko izkušenj ob potresu v Reggio Calabria. Kraljica mati je poslala svojega dvorjana grofa di Campello s celim železniškim vozom odev in Avezzano. Rešeni prosijo kruha; matere stezajo roke in prosijo kruha svojim otrocičem. Kar so pripeljali z avtomobili živil, ne zadošča. Bede ni mogoče popisati. V Celanu se je ponesrečilo 3600 oseb. Cesta iz Celana v Pescino je podobna križevemu potu. Stotine voz vozi ranjence iz Cerchio, Collarme, Pescina in iz San Benedetto. Obžalovanja vredne žrtve so večinoma oblečene le za silo in so na pol izstradane. Na razdaljo več sto kilometrov ne poslujejo brzojavi, vsled česar ne vedo, kam naj dovažajo živila in obveze. Tudi ceste morajo še popravljati, ker jih je poškodoval potres.

Sveti oče

vsako popoldne obiskuje ranjence v lazaretu Santa Marta. Iz vatikanske knjižnice

Francoski vojaki pomagajo ranjenim tovarišem.

som: »Ne morem več. Pustite me, da umrjem. Kje je moj Albert? Hočem mojega Alberta.« Albert je njen sin, ki poslušal odzunaj in obupno joče; drugi ga mirijo, da bi ga mati ne slišala. Zdravnik spusti v kozarcu malo vode in konjaka v globino nesrečni ženi, ki je pri polni zavesti in hoče vedeti, kakšen dan je. Odgovore ji, da je četrtek, pa ona pravi, da to ni mogoče, da mora biti že sobota. Končno so jo resili. Potegnili so jo iz globine in obupnem stanju, vso zmečkano in okrvavljeno. Komaj je bila zunaj in je vdihala nekoliko dobrega zraka, je voračala po svojih in možu, ki je priskočil, da jo objame. Vsi drugi pa so se trudili, da ne vznemirijo uboge gospe. Spravili so jo z vlakom v Rim v bolnišnico, kjer jo upajo ozdraviti.

V Avezzanu še ni 8000 mrličev pokopanih.

Listi poročajo iz Avezzana 17. januarja: Danes, ko je minulo že pet dni po potresu, dela na tisoče ljudi, ki odkopujejo gruščo v mestu, izoremenjenem v kamnito puščavo. Strašen smrad širi 8000 že nepo-

gre v cerkev sv. Petra skozi žagred v bolnišnico, kjer ostane eno uro med ranjenci.

Potres na Grškem.

A t e n e, 19. januarja. Zadnja noč se je čutilo v Tebah in okolici več potresnih sunkov. Vlada je poslala mnogo lesa za zgradbo barak za streho tisočerin žrtvam potresa.

Velik potres na Španskem.

G e n f, 21. jan. Danes se poroča iz Madrida, da se je 2. januarja ob 7. uri zvečer strešno tresla zemlja v neki gorati, osamljeni pokrajini Asturije. Potres je obsegal 80 štirijeških milj. Poroča se o njem tako pozno zato, ker so bile prekinjene vse zveze. Podrobnosti še niso znane. Poškodovanih je 20 vasi, ubitih je veliko ljudi.

K TEBI, MARIJA LAVRETANSKA V SUŠII

Kraljica Lavretanska v Suši!
O Božja Mati, sveta Deva!
Boječje stré samo se v duši;
obup nas tré in bol in reva;
Sto prošenj imamo ubogi —
Marija, stoj pri nas v nadlogi!

Mnog romar prišel je otožen
sém k Tebi prosit potolažbe,
Od Tebe ni odšel ubožen;
dovolj si dala mu oblažbe;
Zdaj v novi stiski spet prihaja —
Pomagaj, Mati, mu odkraja!

O dobra Mati na Loreti!
Poglej krog sebe —: V strmih brdih
otrok Tvoj moral je živeti
do zdaj v skrbéh in žulih trdih —
Pa zadovoljno — Mati, hvala!
Ker Ti si mu pogum dajala.

Marija, zdaj pa strašne groze
prišle so v naša sela, v hiše;
v planine naše, v naše loze,
da zbeگان narod komaj diše —
Glej, vojska je sinove vzela!
Nuj, da jih v varstvo boš objela!

Marija, starčki brez opore,
in brez tolažbe solzne žene,
brez ateja stroje bore —
vse v tugi joče se in vene — —
O joj, o joj, če jih ne bode —
Kraljica, čuvaj jih nęzgođe!

Glej nas krog svojega oltarja,
Marija, svoje verne, zbrane;
Ohranaj ljubega vladarja!
Visoke carske hiše člane!
In ščiti jo, da se obnaša
do slavne zmage vojska naša!

Marija, čuvaj naše sine,
da črni grob jih ne zagrne,
in kot branitelj domovine
vsak k svojim živ se zopet vrne!
Če sklene Bog pa smrt telesa,
pa z dušo, Mati spej v nebesa!

Marija ljuba, Mati draga!
Poprosi ljubljene Sina,
naj zapodi od mej sovraga,
da prosta spet bo domovina! —
Pomagaj, Mati Lavrentanska!
Zadrega naša je neznanska — —

Zaliloški.

Tedenske novice.

Cenjenim naročnikom, ki še doslej niso obnovili naročnine za tekoče leto 1915., pa tudi niso vrnili »Domoljuba« ali ga odpovedali, sporočamo tem potom, da se treba požuriti s plačilom in nam poslati naročnino vsaj do konca tekočega meseca. Kdor ga pa iz kateregakoli vzroka ne bo več prejemal na svoj naslov, bodisi da se je naročil pri domačem g. poverjeniku ali v društvu, naj nam pa svoj doseđaj prejeti iztis odpove, da bomo mogli končno urediti naslovne naše knjige in zapiske.

Vsem naročnikom pa, ki do srede februarja ne bodo storili te svoje dolžnosti, bomo ustavili nadaljnje pošiljanje lista, ker moramo v tem času poskrbeti za končni red pri natisu in odposiljanju lista. — Končno prosimo vse cenjene naročnike, posebno še gg. poverjenike, naj nam vrnejo 1. eventualno tudi 2. številko letošnjega »Domoljuba«, ki nam je kljub večjemu nalogu skoro docela pošla in bi radi postregli z njo mnogim novim naročnikom, ki se, hvala Bogu, še vedno oglašajo.

Ni jim še zadosil, da divja po vsem svetu strašna vojska, da se trese zemlja in podkopava pod razvalinami mest tisoče in tisoče, da so časopisi vsak dan polni poročil o raznovrstnih nesrečah. Ni jim dosti, da je cel svet podoben kot še nikdar veliki dolini solz, trpljenja in nesreč. Nekateri ljudje hočejo v teh dneh še z večjimi pregrehami izzivati še hujše kazni božje. Kakor pred leti so se zopet sedaj lotili v umazani gonji presv. ljubljanskega knezoškofa, kateremu podtikajo neko ostudno prikrejono stvar, češ, da jo je on spisal v poduk za sedanji vojskin čas. To stvar razširjajo med ljudstvom in med vojaki, kakor so svoj čas znano »rdečo brošuro«. Mi bi teh hudobij niti ne omenjali, ako bi se tudi med našimi ljudmi ne nahajali nekateri zastepljenci, ki raje verjamejo vse slabo, kot dobro. Naj bodo forej pametni med ljudstvom toliko previdni, da ne bodo takih stvari verjeli in takoj zavrnil vsakega, ki bi skušal s temi umazanostmi krošnjari. Pa ne samo zavrnil, ampak tudi naznanil oblastem. Ni drugače sedaj, kot ta pot, ker drugače se ne bo mogla zatreti gadja zalega, ki bruhna na ta način, ker nima na razpolago umazanih časopisov, svoj strup.

Smrtna kosa. V Trziču je umrl Jurij Batheld, ključavničarski mojster in posestnik. Bil je dolgo let tržički občinski odbornik in načelnik požarne brambe. — V Ljubljani je umrl znani orglarski mojster Ivan Milavec, ki je slovel daleč okoli vsled orgel, katerih je mnogo postavil po slovenskih cerkvah. — Na Gori pri Sodražici je umrl Janez Samsa, oče prof. Janeza Samse v zavodu sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano. — V Poljanah nad Skofjo Loko je umrl znani »farovski Tonček«. — Na Dunaju je nagloma umrl feldcajgmajster Ivan baron Samonik. Bil je sin preprostih slovenskih staršev iz Šoštanja. — V Selu na Vipavskem je umrl Fran Pirjevec, vrl naš pristaš, star 47 let. — Iz križ pri Trziču se poroča: Umrla je v nedeljo 10. t. m. Marija Vodnjov po domače »Gašpirka«. Neizprosna jetika je vzela še mlado življenje; stara je bila komaj 32 let. Solzne so bile oči skoro vseh Križanov, ko smo jo spremljali na pokopališče. Zajokal je pa vsak na glas, ko se je ozrl na majhne otro-

čičke — ki so brez matere. Očeta pa imajo v vojski in se že tri mesece ni nič oglašil. Bog daj nazaj tenvšestim neprekrbljenim otrokom vsaj očeta iz vojne. — V Tacnu pod Šmarno gorjo je umrla mati č. g. Ivana Travnja, ravnatelja »Zadružne zveze«, Jera Traven.

Za domovino padli junaki. Na severnem bojišču je padel koncipist c. kr. namestništva v Brežicah rezervni poročnik 17. pešpolka Alfonz pl. Premierstein. — Na severnem bojišču je padel in v Miškolcu na Ogrskem umrl Feliks Kodrič, veleposestnik v Framu, star komaj 26 let in pol leta oženjen. — V Karpatih je padel Ivan Mahorčič iz Sežane. — V Zagrebu je umrl ranjeni slovenski vojak Ivan Česnik, doma iz Kranjske. — Na Dunaju je umrl na ranah, dobljenih na severnem bojišču Edvin Starc, c. kr. poštni uradnik. — Na severnem bojišču je padel Ivan Semolič, iz Opatjesela na Goriškem. Bil je znan dirkač s kolesom. — Na severnem bojišču je padel Fr. Magajne, doma iz Pluženj pri Otaležu. — V Galiciji je padel Jernej Ferko, mladenič iz Dol. Gradiša na Dolenjskem. — Padel je na severnem bojišču Karol Klemen, sin župana iz Konjic.

Iz ujetništva so se oglašili. Tri mesece pogrešani Jožef Pretnar, posestnik iz Rečice pri Bledu se je sedaj oglašil iz ruskega ujetništva. Govorilo se je splošno o njem, da je že mrtev. — Iz ruskega ujetništva se je oglašil Karel Kranjčič, mizar iz Hrovace pri Ribnici. — Jožef Srebernič od 17. pešpolka, doma iz Solkana, je bil v uradnem izkazu naznanjen kot mrtev. Sedaj je pisal domov, da se nahaja v ruskem ujetništvu. — Iz srbskega ujetništva je pisal Valentin Semič, nadučitelj v Lazaretu pri Kopru, doma iz Šturij. — Iz ruskega ujetništva se je oglašil Jožef Muren, posestnik iz Sel pri Ajdovcu. — Od tam se je oglašil tudi Jakob Gruden iz Spodnje Kanomlje pri Idriji. — Brata Oton in Anton Gravnar iz Podsobotina pri Gorici sta odšla v Galicijo, eden pri 47. pešpolku, drugi pri 27. dombranskem polku. Od avgusta ni bilo o njih nobenega glasu, ki so ju objokavali kot mrtva. Te dni pa sta pisala oba iz Sibirije, da sta ujeta, a zdrava. Vidita se večkrat. — Iz ruskega ujetništva se je oglašil Alojzij Bajc iz Kamenj na Goriškem. — Od tam je pisal tudi Alojzij Logar iz Vrtonina na Goriškem. — Iz Medjvasi na Goriškem sta Jožef Perič v ruskem in Jožef Legiša v srbskem ujetništvu. — Jožef Zelenik, kmet v Kranjcih, župnika Sv. Urbana pri Ptuj, se nahaja v Rusiji kot ujetnik. — Tam se nahaja tudi Štefan Kramer od Sv. Štefana pošta Šmarje pri Jelšah. — Iz ruskega ujetništva so se nadalje oglašili sledeči Gorenjci: Janko Svetelj iz Srednje Vasi pri Šenčurju, Franc Lavtar in Primož Bukovnik iz Šenčurja (vsi trije so v mestu Obojanu pri Kursku); Lovrenc Škofic iz Ilovka pri Kranju; Franc Konc iz Čirčič pri Kranju. — Iz srbskega ujetništva se je oglašil Franc Hren, posestnik iz Jablane, župnija Mirna peč. — Iz srbskega

ujetništva se je oglašil Jožef Fegic, uradnik v Gorici, doma iz Šturij.

Po več sinov imajo v vojski. Šest sinov pri vojaki ima 63 letna vdova Jožefa Blagelj v Kamnjah na Goriškem. Eden izmed teh sinov ima tudi že doma šest sinov. — Katarina Makovec iz Vojsčik na Goriškem ima štiri sine v vojski.

Nesreče in drugo. V Koševniku pri Črnem vrhu je v nedeljo, dne 17. t. m., upepelil požar hišo in hlev gospodarju Antonu Mikužu, ki se nahaja v vojski. V dimu je poginilo osem goved, 1 konj in 1 prašič. Gospodar in trije bratje se nahajajo v vojski, doma ta le oče in mati. — V nedeljo, dne 17. t. m., se je peljala posestnica Franciška Černe iz Sneberjev s svojima dvema hčerkama in s posestnico Cecilijo Hribar k sveti maši v D. M. Polje. Pred železniškim prehodom ostane z vozom, ker se bliža brzovlak, a konj se splaši. Vse so bile poškodovane. — Oproščena je bila v Mariboru 27letna dekla Alojzija Golob, ki je bila obtožena, da je usmrtila dne 7. septembra svojo gospodinjno Heleno Milchberger. — Pet let je dobil v Celovcu 16letni fant Avguštin Presinell, ki je ubil dne 27. septembra svojega nezakonskega otroka in ga pokopal. — Z bajonetom zabodel je dne 18. januarja v Framu pri Mariboru posestnikov sin Jožef Fregl, rezervni desetnik 47. pešpolka, tvorničarja Feliksa Zangger, s katerim sta se prej v gostilni sprla zaradi plačila voženj. Zangger je umrl, Fregla so pa zaprli. — Zastrupil se je pri Sv. Trojici na Štajerskem Fran Ploj, bivši veleposestnik. Vzrok slabo gospodarsko stanje. — V Gorici se je vnelo v stanovanju 91 letne žence Ane Mor, Starka je bila v postelji in je dobila take opekline, da je umrla. — Pod voz je padel 45 letni Andrej Kante iz Repniča pri Zgorinju na glancem Krasu. Vozil je listje domov, na klancu pa se voz prevrne in ubije Kantea, ki zapušča ženo s petimi malimi otročiči. — Ogenj je nastal v Preserjih pri Rihembergu 20. t. m. v gospodarskih poslopjih Andreja Kerševani iz Ušaja. Škode je veliko. — Na opeklinah je umrl v Slavini 5 letni sinček Andrej posestnika Matevža Krmelj. Ko sta oče in mati delala v hlevu, je pričelo v sobi goriti. Starši so zadušili ogenj in rešili otroka, a Andrej je bil tako ožgan, da je 17. t. m. umrl.

Preskrba semen in strojev! Vse kmetovalce opozarjamo na današnji uvodni članek glede začasne preskrbite semen in strojev, ker oboje bo zlasti letos vsleč vojnega stanja zelo velike važnosti. Ker pa je veliko od tega odvisno, kakšna semena se naročajo, da poštanejo kaljiva, opozarjamo, da je Gospodarska zveza prevzela preskrbo z različnimi semeni. Naročila pa se bodo mogla samo tedaj izvršiti, ako v pravem času dospejo. V njihovo lastno korist opozarjamo kmetovalce, da naj z naročitvijo semen ne oddlašajo ter naj brez odloga vsa naročila takoj poverijo Gospodarski zvezi. Prav isto velja c strojih. Tudi pri strojih je bil že marsikateri opeharjen, ker je po neznanih agentih naročil manj vredne stroje in je imel vsled tega vedna popravila in velikokrat tak konec, da je moral stroje vreči med staro

železje. Tudi nakup strojev posreduje Gospodarska zveza. Veliko strojev ima v svoji zalogi, vsled česar mora vsak čas točno postreči. Vsi dopisi naj se naslovijo kratko: Gospodarska zveza v Ljubljani.

»Slovenski Sadjar.« Izšla je 1. številka III. letnika »Slovenskega Sadjarja«, ki ga izdaja deželni sadjarski učitelj M. Humek. Mnogovrstna, izključno sadjarska vsebina je velevažna za vsakega sadjarja, ki hoče napredovati v tej stroki. Ako upoštevamo še krasno barvano prilogo, ki je pridejana vsaki drugi številki in pa dovršeno zunanjo opremo, moramo list prav toplo priporočati vsem sadjarskim interesentom. Izhaja 15. dne vsakega meseca in stane celoletno 3 K. Naroča se pri upravnistvu »Slovenskega Sadjarja« v Ljubljani, Linhartova ulica 12.

Pozor! V brdskem sodnem okraju pohajkuje neka ženska, srednje postave, stara 45 let. Laže, da ima pri vojakah štiri sinove, da je vdova in ne dobiva nobene podpore. To vse ni res. Je omožena, pa dela možu in otrokom žalost in sramoto. Naj se jo naznani orožništvo.

Pogrešeni vojaki. Marija Krajnik, vas Hrusica pri Jesenicah, prosi, da se ji sporoči, če bi kdo kaj vedel o Francu Krajniku, c. kr. pešpolku št. 4, poljska kompanija št. 10, vojna pošta št. 48. — Že mesece se ni oglašil pogrešani Mihael Logaj, ki služi pri c. kr. domobranskem pešpolku št. 27, 10. stotnija, vojna pošta št. 48. Kdor bi kaj vedel o njem, se najljudneje naproša, da sporoči to njegovemu očetu Jakobu Logaju, posestniku v Smočidolu, Sveta Gora št. 1, pošta Vače pri Litiji. — Ana Lindič, posestnica v Motucaogu št. 88, prosi, da se ji blagovoli sporočiti, ako bi kdo kaj vedel o računskem podčestniku Albertu Lindiču, ki je imel sledeči naslov: c. kr. domobranski pešpolk št. 23 Etappen Detachment, Doboj, Bosna. — Andrej Flus, pešpolka št. 17, 13. stotnija, vojna vošta št. 32, ni že dolgo nič pisal. Ako bi kdo kaj vedel o njem, naj blagovoli naznani njegovi sestri Mariji Komat rojena Flus, vas Klanc, pošta Sv. Križ pri Litiji. — Pogreša se vojak Mihael Tomažič od pešpolka št. 97, 1. stotnija, vojna pošta št. 73. Že štiri mesece se ne ve nič o njem. Če bi kdo kaj vedel, naj blagovoli sporočiti njegovi ženi Mariji Tomažič, Huje št. 1, pošta Obra, Istra.

Vpoklicani črnovojniki. V soboto, dne 16. januarja, so bili v vojaško službo vpoklicani oni letniki črnovojniki, ki so bili rojeni v letih 1883. do 1890, t. j. tisti, ki so stari 24 do 27 let in so bili pri naborih v času od 16. novembra do 31. decembra 1914 sposobnim spoznani. Letniki 1884., 1885. in 1886. (stari 28 do 30 let) so vpoklicani s 1. februarjem, letniki 1878., 1879., 1880., 1881., 1882. in 1883. avstrijskih črnovojniki (stari 29 do 36 let) pa s 15. februarjem. Na Ogrskem velja vpoklicanje sposobnih črnovojniki po sledečem redu: Letniki 1883. do 1886. dne 15. februarja, letniki 1878. do 1882. pa 1. marca. — Črnovojnikom letnikov 1878. do 1886., ki so bili pri naknadnem novačenju

spoznani sposobnim za orožje, ki so vpoklicani za dne 1., oziroma 15. februarja t. l., se priporoča, da prinesejo seboj razne predmete, kot: en par močnih čevljev, toplo volneno spodnje perilo, toplo obleko, volnene nogavice, volnen telovnik, tople hlače in toplo zimsko suknjo, odejo (koc), nahrbtnik, tudi žlico, nož in vilice ter skledico iz kositra ali pločevine. Tudi se priporoča, da vzamejo toliko živeža seboj, kolikor ga rabijo za tri dni. Črnovojniški list daje pravico za prosto vožnjo na železnici ter se mora ob začetku vožnje pri blagajni železnične postaje dati s pečatom potrditi.

Sv. Oče določa po celem katoliškem svetu molitve za mir. Papež je potom dekreta odredil, da se bodo določene dni molile posebne molitve za mir v posebni obliki. Po vseh metropolitanskih cerkvah, katedralah in župnih cerkvah Evrope naj se to izvrši 7. februarja, po cerkvah ostalih delov sveta pa 21. marca. »Osservatore Romano« objavlja besedilo dekreta in dotične molitve.

Lažnjive govorice so se širile že takoj po prvih bitkah z Rusi o Anton Goliju, po domače Stravs, posestniku iz Rudnika pri Ljubljani, češ, da se je v Galiciji ustrelil na nekem pokopališču. Moramo si misliti veliko žalost matere, žene in drugih sorodnikov, ko so čuli to grozno novico. No, stvar se je pojasnila, ko je pred mesecem pisal tozadevni samoumorilec Anton Golij, da je v ruskem ujetništvu in da je zdrav. Proti vsakemu, ki bi širil še take novice, se bo sodnijsko postopalo. Drugim pa v svarilo in tolažbo, naj ne verujejo vsakemu človeku, ki ima namen s svojo govorico strašiti ljudi ali jim pa zlobno škodovati na časti.

Pozdrav iz Pulja so poslali nam in svojim domačim Slovenci 8. stotnije trdnjavskega polka št. 4. Podpisi: Jožef Lokar, Ivan Zohar, Franc Hribernik, Bachum F. (Jesenice), Martin Bet, Ivan Vreček (Kranj), Ivan Ovsec, Emerik Tavčar.

Srebrni novci po 56 vinarjev. Z Dunaja se poroča, da se bavita obe vladi z mislijo, da bi se vpeljali srebrni novci po 50 vinarjev.

Na ljubljanski semenj pretekli teden so prignali 588 glav, in sicer 150 konj 345 volov, 78 krav in 15 telet. Kupčija je bila precej živahna.

Smrtna kosa v Ameriki. Umril je v Jolietu mladi rojak Tomaž Boh, star 25 let. Ko or slišimo, se je bil ranil pri delu in si zastrupil kri. Doma je bil iz Migoške gore, občina Mirna pri Novem mestu na Dolenjskem. Dne 3. novembra t. l. so pokonali v La Salle, Ill., A. Kastilica, ki je bil doma iz Zatičine na Dolenjskem. Bilo mu je šele 45 let. Rajni se je nahajal v okrajni sirotišnici skoraj dva meseca. Teden poprej se je podal dva proti La Salle, kjer je vlak trčil s tako silo, da je tekom enega tedna umrl v bolnišnici. — V Houghtonu je umrl Matija Bukovec star 34 let. Rajni je bil rojen v Mihelji vasi, črno-

maljske župnije in je bival tu v Ameriki kakšnih šest let. V Ameriki zapušča brata in strica, v stari domovini pa brata in sestro. Ko je Avstrija mobilizirala svojo vojsko, je bil tudi on poklican pod orožje, a poziv ga je dobil na smrtni postelji.

Trnovsko prosvetno društvo vabi uljudno na svoj občni zbor, ki se bo vršil v društveni sobi »pri Zalarju« na Svečnico dne 2. februarja t. l. ob 3. uri popoldne z navadnim sporedom. Člani, pridite vsi in pripeljite seboj svoje prijatelje — nove ude društva. Posameznim članom se vabila ne bodo razpošiljala.

Zmota je, če kdo veruje, da bodo kasselj, hripavost, influenza in različni katari sami prešli. Ozdravitev se mora pospešiti s pomočjo kakega sleza razkrajajočega, kasselj lajšajočega sredstva in tako je Fellerjev priporočeni »Elza-fluid«, naprodaj pri lekarju E. V. Fellerju, 12 steblenic za 6 K 60 vin. poštne prosto. — Naslov za naročila: Lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elza trg št. 16 (Hrvatska) zajedno se lahko naroči 6 skatljic lagodno odvajajočih »Elza-kroglic« za 4 K 40 vin. poštne prosto.

Haio! Kdo želi zadeti glavni dobiček? Ta naj nemudoma naroči izborno turško srečko na ugodno mesečno plačevanje, in v srečnem slučaju more postati v kratkem bogataš s 400.000 franki. Turške srečke igrajo šestkrat v letu in mora vsaka srečka zadeti. Izdana kupnina tedaj nikakor ni izgubljena, ker se celo v najneugodnejšem slučaju skoro docela povrne. Prihodnje zrebanje se vrši že dne 1. februarja. Najcenejša in najbogatejša loterija! Pojasnila daje in naročila sprejema: Srečkovno zastopstvo 12, Ljubljana. — Sprejemajo se tudi naročila na najsrečnejše številke razredne loterije.

Razne novice.

Rusinska pravljica o Przemyslu. Rusinski kmet je prepričan, da je trdnjava Przemysl nezavzetna. O tem priča pravljica, ki jo ukrajinski »Korrespondenzblatt« sledeče pripoveduje: Po prvem obleganju trdnjave Przemysl ni mogel car zaradi poročil o groznih izgubah in o opustošenju obeh dežel en cel teden spat. Potem si je dal prinesiti zlato pero in srebrn papir in je pisal našemu cesarju: »Če bo vojna še nadalje«, je pisal, »se bosta naši deželi izpremenili v puščavi, s krvjo nasičeni. Zdravo moško prebivalstvo bo obležalo na bojišču; starce, ženske in otroke bosta umorili lakota in kolera. Kaj hasne meni ali Tebi zmag, če vojna izpremeni naši deželi v puščavi? Stavim Ti predlog: Daj mi Galicijo in jaz Te pustim s Tvojimi ostalimi deželami v miru. Ti mi zaradi mene lahko vzameš tudi Srbijo. Tudi ne bom imel nič proti temu, če vse Srbe z ženami in zarodom vred potopiš v Donavi.« Naš cesar bere pismo, pokliče svojega pisarja in pravi: »Piši mu: Tako meni nič tebi nič Ti ne morem dati Galicije. Da pa se napravi konec tej strašni vojski, Ti stavim sledeči predlog: Galicija

naj bo tistega, ki ima Przemysl, Ti dam Galicijo in vojna je končana.« Car bere pismo, pljune trikrat, pokriža se trikrat in odgovori našemu cesarju: »Tvojega Przemysla niso zgradili ljudje, marveč hudič. Vsled tega ga ne bo moja armada... hudič naj ga naskoči in zavzame!«

Cene živil na Kranjskem v letu 1728. (Iz Valvasorjeve zbirke: Erbhuldigungsactus, priloga 67., str. 182—185.) Tedanji deželni upravitelj grof Strassoldo, vicedom grof Thurn in pa deželni predsednik N. so izdali razglas (po naročilu cesarja Karla VI.), da morajo oblasti dežele zabraniti vsako podraženje živil povodom prihoda Njeg. Veličanstva cesarja v deželo Kranjsko. Kazen za prekoračenje tej odredbi priložene takse (tarifa) je bila zaplemba kupljenih oziroma na prodaj postavljenih živil. Taksa navaja sledeče cene živil, potrebnih cesarskemu dvornemu spremstvu: 1 divji petelin 2 gld., 1 star zajec 45 kr., 1 mlad zajec 34 kr., 1 ključnač 5 kr., 1 divja raca 12 kr., 1 prepelica 5 kr., 1 par tolstih kopunov 2 gld., 1 par nepitanih kopunov 1 gld. 25 kr., 1 stara gos 24 kr., 1 mlada gos 15 kr., 1 pitana raca 15 kr., 1 pit. kokoš 17 kr., 1 par piščancev 9 kr., 1 par pitanih golobov 14 kr., 1 kozliček (najlepši) 51 kr., 1 jagnje 40 kr., 1 malo slabejše 34 kr., 1 funt jelenjega mesa 12 kr., druge vrste jelenjega 9 kr., 1 funt srne ali divje kože 12 kr., 1 funt slanine (stare) 9 kr., (nove) 7 kr., 1 funt žmavca 12 kr., surovega masla 12 kr., deset jajc 3 kr., 1 cent ščuke 30 gld., 1 cent postrvij 50 gld., krapov 25 gld., 100 rakov (najlepših) 4 gld., srednjevelikih 2 gld., majhnih 1 gld. 8 kr. — Danes gotovo ni nobene gospodinje, ki bi si ne želela nazaj časov, ko se je za tri krajcarje dobilo 10 jajc in za 17 krajcarjev pitana kokoš!

Poroka ranjenca. Pretekli teden se je poročil v cerkvi sv. Petra v Ljubljani korporal Alojzij Sebanc iz Čužne vasi, župnija Trebelno z Ano Florijančič iz vasi Roje. V okrašenem avtomobilu so ženina in nevesto peljali z Ljudskega doma, kjer se Sebanc zdravi, v žurno cerkev sv. Petra. Priči sta bili g. dr. Mahr in gosp. major Kramaršič.

Italijanski parnik zadel pri Pulju na mino. Italijanski parnik »Varese« iz Genove je zadel na vojni Sfax—Benetke pri Pulju dne 18. t. m. opoldne na mino in se potopil. Od posadke je bil rešen le en mož, enega so pa mrtvega potegnili iz morja. Več čolnov je do noči iskalo na kraju nesreče nadaljnje ponesrečence, toda brez uspeha.

Kakšnih sredstev se poslužujejo vojniki? Neki trgovec je dobil v roke zelo zanimive znake, ki so jih nosili osobito začetkom vojske rusofolski izdajalci v Galiciji, da so jih spoznali Rusi. Znak je bil navidezno jako domoljuben. Podobi našega cesarja in cesarja Viljema kot izraz zvestega orožnega bratstva, nad glavami vladarjev krona, v vnožju znaka po en bel, zelen in rdeč biser. Znak se je, kakor navadno, pripel na prsi. Na tisoč naših častnikov in vojakov je lumpom zaupalo,

ker so videli domoljubno znamenje na prsih. Če se je pa znak obrnil, se je zapazila na nasprotni strani doprsna podoba carja in carice. Rusom je bilo znamenje dobro znano. Vedeli so, kaj, kdo da se nahaja pred njimi, naši so pa izdajalce smatrali za domoljubne osebe, katerim se lahko zaupa.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katero jamči dežela Kranjska, in jih obrestuje po 4³/₄% brez kakega odbitka.

Kradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Dopisi.

V Toplicah je sedaj v vojnem času do 70 vojakov ranjencev in revmatikov. Častnikov je 7, med njimi 2 štabna. Večina se prav dobro pozdravi. Vsi hvalijo izvrstno postrežbo v gradu. Tudi domače vojake imamo na vseh bojnih poljih in celo odlikovane. Gašper Pelko je prejel hrabrostno svetinjo ter bil povišan za narednika. Te dni pa se je oglasil iz donskega iz Konstantinove Rusije Jožef Hrovat iz Dol. Sušic. Nad pet mesecev ni pisal. Vojak iz Vršnih sel je pisal, da ga je šrapnel na drobne kosce raztrgal. Sedaj pa je zdrav. Od veselja so se solzili domači in hvalili Boga.

V Trončicah je umrl 15. t. m. 81 let stari cerkovnik Gutman. Znan vsem gostom letovičarjem, posebno še duhovnikom. Že v mladosti je pomagal rad očetu cerkovniku, dokler ni vstopil v vojaško službo. Osem let je služil pri 17. pešpolku ter se udeležil bojev na Laškem leta 1859. Zvest naročnik »Domoljuba« je pazno zasledoval svetovno vojsko. Ko je bral o strojnih puškah, bombah in aeroplanih, je vzdihnil: »Za božjo voljo, kaj je zdat, jaz sem pa samo dvakrat ustrelil.« No, pa tembolj nadpiral regiment pri marših kot c. in kr. godec. Tudi doma je pogosto zabaval ob svatbah in novih mašah vso družbo s svojo godbo in šalivostjo. On je moral zraven biti, no, saj je tudi rad prišel. Zadnja leta je vse to opustil ter skrbel le za snažnost hiše božje, prebiral »Domoljub« in se rad pogovarjal o starih časih. Znal je popolnoma nemški, laški in deloma hrvatski jezik. Do zadnjega je opravljal tudi službo mrliškega olednika. Še zadnji dan je napisal mrliški list, zvečer se je pa sam

vlegel. »Tako me pa še ni nikoli bolelo,« je rekel in res ga ni. Ob 12. uri ponoči je že umrl. Prav lep pogreb je imel sv. Antona dan. Kako tudi ne, saj ga je vse ljubilo. Počivaj v miru, blagi Gotman!

Šmarin pri Kranju. Dopisnik (može dopisnica?), ki menda pogreša dopisov iz Šmartna pri Kranju, je poročal v zadnjih številkah o umrlih in novorojenih v naši fari v preteklem letu. Novorojenčkov je bilo 86 in ne 72. Poroka, ki je bila naznanjena, da se je vršila, se pa ni vršila, kar naj bo s tem popravljeno.

Trnovo na Notranjskem. V nedeljo dne 17. januarja se je pomikal dolg pogrebni sprevod iz hiše žalosti v Zavečici štev. 3. Odnegli so k večnemu počitku gospodarja Janeza in gospodinj Marijano Vičič. Redek, pretresljiv prizor! Ze 50 let ni bilo podobnega slučaja v naši župniji. Na domu ni nobenega domačega človeka, kajti en sin se bojuje v Galiciji, drugi je poklican k vojakom. In vendar je ta kmetija največja v celi dolini.

V Trziču je umrl pred tednom kovač Anton Janc. Bil je ves čas nad 16 let član tukajšnjega društva sv. Jožefa. Njegova najljubša prijateljica sta mu bila »Slovenec in »Domoljub«. Imel je veličasten pogreb. Društvo ga je spremilo z zastavo, pevci pa so mu zapeli tri žalostinke. Naj počiva v miru! — V Dolini je umrla po dolgi bolezni Antonija Meglič, Lenartova, zelo pridna članica dekliske Marijine družbe. V soboto jo je poklicala Marija k sebi po plačilo. — 12 novih grobov imamo že po novem letu.

Trzič. Naša domača hranilnica in posojilnica (v kaplanji) je zaključila račune za leto 1914., ki izkazujejo skupnega prometa skoro pol milijona kron. Računi kažejo, da je bilo pri tej hranilnici koncem lanskega leta naloženega denarja 394.695 kron 82 vin., med tem ko je bilo koncem leta 1913. naloženih 383.998 K 63 vin., torej se je v letu 1914. pomnožilo stanje naloženega denarja za 10.697 K 19 vin., kar kaže, koliko zaupanja uživa hranilnica pri ljudstvu, ker se mora pomisliti, da je bilo lansko leto — leto vojske in je hranilnica vedno izplačevala vložnikom toliko, kolikor so potrebovali.

Moravče. (Ranjeni iz naše fare): Martin Urbanija (Jelarjev) iz Gorice je ranjen v roko, Franc Bregr (Brinski) iz Brinja v roko, Josip Ocep (Zamudov) iz Velike vasi v trebuh, Lovrenc Prosenc (Užigov) iz Spod. Prekra, Martin Merela (Ravnikar) iz Javoršice v roko, Franc Capuder (Štupica) iz Spod. Kosev v glavo, Franc Učakar iz Učaka (skozi uho mu je šla krogla v usta, kjer je izgubila svojo moč), Jernej Klopčič (Kalski) iz Kala v nogo, Janez Šinkovec (Osolnikov) iz Zaloga, Martin Lunder (Kunštvo) iz Stegen. — Padel je na bojnem polju dne 16. oktobra pri kraju Wolczadolna v Galiciji Franc Krulc (Flajškarjev) iz Gabrijan. Ravno tam je izdihnil svojo blago dušo tudi korporal Anton Mihelčič iz Moravč dne 23. oktobra in zapušča mlado vdovo in hčerko Bog bodi milostljiv obema in to-

laži zapuščene sirote. — Ujet je v Galiciji Matevž Grošelj (Krašnja) iz Gor. Prekra.

Koprivnik v Bohinju. Hud udarec je zadel Potarjevo družino iz Gorjuš. Nagle smrti je umrla na porodu mati Elizabeta Torkar, stara 40 let. Mož je črnovojnik v Ljubljani, doma pa je ostalo petero nedoraslih otrok. Bog naj utolaži nesrečno družino. — Štiri sinove bo imel pri vojaki Urban Korošec iz Koprivnika, ko odide še 1. februarja Peter kot črnovojnik. Eden izmed njih je v Bosni pri obmejnih orožnikih. — Vseh skupaj iz župnije je 56 fantov in mož pri vojaki. Za župnijo ki šteje okoli 660 prebivalcev, je to precej. Ranjeni so bili nekateri, o treh pa ni nobenega glasu od nikoder. — »Domoljub« ima 46 naročnikov letošnje leto.

Št. Rupert. Umrl je v Bosni v bolnici v Zenici Jožef Korelc iz Prapreč. Že prej ne popolnoma zdrav, je sedaj kot vojak ugasnil daleč od doma, žene in otročičev. Naj počiva v miru — Iz Niša je pisal Franc Uhan iz Straže — iz Wjasma zapadno od Moskve pa Karol Lukek iz Drage in drugi zopet iz Samare, Sarafova, Sibirija; torej so št. Ruperski možje in fantje razkropljeni precej. Razun zgoraj umrlega Korelca — se ve za gotovo samo za Komarjevega fanta od sv. Roka, da je ubit v Galiciji. — Štiri sinove ima pri vojaki Ignacij Brumek: Rudolf je pri 17. pešpolku, France pri 27. pešpolku. Nace je pri pionirjih, Jakob pa pri pekih.

Mihel na Krasu. Pred nekaj dnevi je umrl tukaj neki nepoznani Lovrenc Ceglar star okoli 60 let. Služil je pri grofici Hohenwardt v Ravnah občina Sv. Mihel pri št. Petru na Krasu. Podpisano prosi, ako je komu imenovani znan, naj sporoči ondotnemu županstvu, da odda še nekaj imetja. — Županstvo občine Sv. Mihel.

Ajdovec. Dne 17. t. m. je med službo božijo tat odprl zaklenjeno župnišče in pobral ves denar okrog 270 K. Vzel je tudi ključke od cerkvenih nabiralnikov (patent Weibl).

Gospodarske vesti.

S pridnim delom se varujemo pred lakoto. Vlada je kmetom lamsko leto nujno priporočala, naj sejejo mnogo krušnega žita. Naše kmečko ljudstvo se je temu pozivu tudi v veliki meri odzvalo, dasiravno je jeseni 1914 že mnogo mož in konj radi mobilizacije manjkalo. Sedaj pride čas spomladnih opravil na njivah in drugih nujnih del na polju. Kako se naj sedaj ista obravilja, ko je vsled dveh ponovnih naborov šla večina moških delavnih sil na bojišče? To je vprašanje, na katero se bo vlada morala ozirati, ako noče, da ostane večina našega polja neobdelanega in se bo potem pridelala le mala množina žita. Slaba letina ob času vojske pa pomeni — lakoto! Delavske moči za kmetstvo se torej nujno rabijo. In v Avstriji jih imamo dovolj. V vseh delih

naše države je vse polno beguncev iz krajev, kjer divja vojska, imamo tudi na tisoče ruskih ujetnikov. Vse te mora naša država vzdržati. Naj bi se torej pri vladi tudi pomislilo, kako bi se te ljudi moglo koristno porabiti pri nujnih delih in jim tako dati priliko, da ne bodo v Avstriji Bogu kradiji zlati čas. Begunce in ujetnike se naj da na pomoč kmetijstvu pri nujnem spomladnem delu. To bi bilo pravično! Dežela, ki jim je dala čez zimo kruha, ima tudi toliko pravice, da zahteva od njih, da poprimo za delo, ko je treba, da se izčrpane zaloge živeža in kruha zopet napolnijo. Med begunci iz Galicije in Bukovine jih je na tisoče, ki so vajeni kmečkega dela, naj se jih torej tudi za to uporabi. Isto velja glede ujetih ruskih vojakov. Ako bi se te delavske moči primerno razdelile, bilo bi spomladi mogoče v vseh delih dežele poljsko delo pravočasno opraviti. Skrb oblasti, posebno odborov za obdelovanje polja in spravljanje pridelkov mora biti, da se za to zadevo pobrigajo. Setev, delo na polju letos ni stvar posameznika, ampak cele dežele in države. S pridnim delom se varujemo pred — lakoto!

Ohranjevalno spravljanje krompirja. Vsled velikega pomena krompirja kot živilo, je zlasti sedaj v vojnem času treba storiti vse, da se ga ohrani pred gnilobo. Kakor poroča neki nemški strokovni list, so se vršili lani in letos v Vzhodni Prusiji poskušnje s shranjanjem krompirja s pomočjo žveplene moke, kakor jo rabimo za žveplanje grozdja proti plesnobi. To sredstvo za ohranitev krompirja pred gnilobo je tedaj zelo priprosto, povdariti pa je treba, da učinkuje samo preventivno, to je odvrtačoče. Zaradi tega je treba, da pri njegovi uporabi ves gnil ali nagnit krompir skrbno odberemo in odstranimo. Če hranimo krompir v kleti, je sedaj najboljši čas zato, da krompir preberemo, vse gnile in nagnite gomolje odberemo in da potem zdrav krompir vložimo tako, da je varen pred gnilobo. Če hranimo krompir v zemeljskih rovih, je treba storiti to kakor hitro nastane bolj tople vreme, tedaj meseca februarja ali marca. Ako pa je pozimi dlje časa tople vreme, se to lahko zgodi že prej. Shranjevanje krompirja z žvepleno moko (s fino zmletim žveplom) se zgodi na sledeči način. Mesto, kjer hočemo krompir shraniti, dobro ostržemo in pometemo in potem ga posipamo na tenko z žvepleno moko. Na to mesto vložimo potem kakih 20—30 cm visoko plast zdravega krompirja, ki jo potem na tenko poštopamo z žvepleno moko. Ko smo to stouili, vložimo zopet tako plast krompirja in ga zopet poštopamo, in to se vrsti toliko časa, da je zhramba polna. Če vlagamo krompir pri zidu ali ob žvepla se pa pri žveplanju krompirja ne sme žvepla se pa pri žveplanju krompirja ne rabiti, ker bi mu to znalo škodovati. Za 100 kg krompirja se sme porabiti samo 30 g (3 deke) žvepla, tedaj jako malo in zato je najbolje, da se pri štopanju krompirja poslužimo takih žveplalnikov, kakor jih rabimo za žveplanje grozdja proti plesnobi. Kdor nima žveplalnega meha, poslu-

ži naj se žveplalne pušice, ki je podobna oni, ki jo rabimo za posipavne peciva s sladkorno moko. Tako spravljen krompir ne gnije skoraj nič. Poročila o krompirju, spravljenem po tem načinu lani v mokrem vremenu na Nemskem, so jako ugodna. Neki posestnik poroča, da ni našel nič, drugi, da je našel komaj 2 odstotka gnilega krompirja maja meseca. Ker je zelo priprosto, a vendar jako koristno, bi se gotovo priporočalo, da vpeljemo ta način spravljanja krompirja tudi pri nas. Opomniti je še, da krompir pri takem spravljanju tudi na svoji kaljivosti nič ne trpi.

Trtne škropilnice. Trtne škropilnice, ki se izdelujejo iz bakra bodo letos gotovo zelo drage, ker je baker (kufel) vsled omenjenega uvoza in vsled velike uporabe v vojski že sedaj zelo drag. To nam kaže že močno zvišana cena modre, bakrene galice. Zato je gotovo prav, da spravijo gospodarji že sedaj svoje stare trtne škropilnice v red. Kjer je škropilnica že toliko pokvarjena ali obrabljena, da jo domači klepar ne more več dobro popraviti, tam naj pošljejo škropilnice naravnost v tovarno, ki izdeluje dotične vrste škropilnic. Ako gospodar ne ve za naslov, o brne naj se na trgovca pri kojem je bil trtno škropilnico kupil. Škropilnice »Avstrija«, »Hidrolina« in »Automata« izdeluje tvrdka Franc Nechvile na Dunaju V. I. Margarethenstrasse 98, katera tudi vzame vse pri njej kupljene škropilnice v popravilo in popravilo po nizki ceni prav trpežno izvrši. Stare, že nerabne in za popravilo nesposobne škropilnice vzame tudi za ceno bakra in medi v račun in dobavi proti primernemu doplačilu nove škropilnice. Prav bi bilo, da gospodarji posameznih občin pošljejo v popravilo v tovarno svoje škropilnice skupno, ker pride to ceneje. Na vsako škropilnico je seveda obesiti tablico iz lesa ali iz trdega papirja (lepenke), na katero vsak napiše svoj naslov. Škropilnice je treba v popravilo poslati čimprej mogoče, kajti kadar nastane spomlad, ne bode mogla tovarna več delo zmagovati in bi ostale škropilnice ne popravljene. Najbolje je, da se obrnejo dotičniki poprej na omenjeno tvrdko, da izvedo, v katerem času bo mogoče popravilo izvršiti. — B. Skalický.

Cene jajcem na Dunaju padle. V zadnjih 14 dneh so cene jajcem na Dunaju zelo padle; dne 11. t. m. so se cene zopet znižale. Kokoši namreč neso veliko jajc kakor marca. Padel je tudi izvoz jajc v Nemčijo.

Listek

Rekrut.

Spisul Henrik Conscience.

(Dalje.)

Slepi vojak je dvignil molče glavo, a ko je naredil par korakov jo je že povelsi iznova. Vidno je bilo, da je zatopljen

v resne misli, Katarinino lice se je zmračilo vendar mu je rekla z jasnim veselim glasom, kakor da ga hoče premotiti in vzbuditi iz njegovih težkih misli:

»O Jan! — Jutri večer bodeva doma, kakšno veselje bo to! Kako bo srečna Tvoja uboga mati, ki misli, da se mučiš še v oni bolnišnici, kako Te bo poljubovala. In Pavlek, ki se je zmrgal in jokal ko si šel k vojakom! — Kako bo skakal otrok okrog Tebe — in moja mati in ded! — Zdi se mi, da jih vidim že kako prihajajo razprostrtih rok Tebi nasproti. In uboga žival, vol, ko te sliši se bo obnašal prav tako kakor človek — saj mu vidim še zdaj vsak večer na očeh kakor Te pogreša. Ded bo zadušil tistega belega zajčka — saj veš Jan — in gostili se bomo kakor kralji . . . O, jaz bi hotela, da sedimo že pri mizi.«

Tako je ščebetala kakor ptica starka svojim mladim in se je ozirala skrbno na siromaka, ki je taval ob njeni palici, da bi spoznala učinek njegovih besed. Nekak dvomeč usmeh je bil edini uspeh, in ta, dasi tako majhen uspeh jo je obodril, da je nadaljevala pogumno.

»In ko pridemo enkrat domov, Jan, duša moja, Te ne zapustim več, vedno bom pri Tebi. Pesmarico kupim, naučim se pesmi in pela Ti jih bom zvečer po delu pri ognjišču, ko bo napašena krava in narmljen vol, obdelana niiva in napojena telja. Ko pojdem na niivo vedno pri tebi, pri delu . . . klepetala in to, kar ne moreš videti, Ti bom dajala v roko; tako boš vedel prav tako kakor jaz, kako stoji žito na polju, čutil boš v duhu, kako rase in zori. V nedeljo Te bom peljala v cerkev in nedeljske večere pojdem s Teboj v »Krono« na virek pive, da boš poslušal svoje prijatelje. No — kaj praviš? — Tako bo vendar še precej dobro zate, vkljub nesreči, kaj ne Jan?»

Pod zeleno senco senčnikovo se je utrnula svetla solza in kotalila se je po vokalovem licu kakor pada rosa rano jutro raz cvetne čase. Zamolklo je odgovoril Jan:

»Katarina, dušica, Tvoj glas je tako sladak, da mi pretresa dušo žalost. — Ko poslušam Tvoje ljubeznive besede, se mi zdi, da gre pred menoj moj angelj varuh. Jaz te vidim pred seboj: Peroti imaš in Tvoje telo je svetlo kakor solnce. Mislim, da mi dovoli ljubi Bog, da vidijo moje slepe oči, kako Te bo oblagodaril v nebesih za Tvojo nezapopadljivo dobroto.«

»Ali Jan — ne smeš govoriti tako čudnih besed,« je branila zažarela deklica, »glej, jaz si želim samo enega plačila za svoj trud in to je, da postaneš nekoliko bolj vesel — včeraj nisi bil tako pobit, kaj Te je nepadlo danes?»

Slepi je pritegnil palico tako k sebi, da je vlovil Katarinino roko in šel je ob njeni strani govoreč tiho:

»Katarina, včeraj sem bil tako vesel, da smem domov, da sem pozabil kaj se je vse izpremenilo. Od davi pa, kar sem spal v onem kraju, se mi je pokazala žalostna resnica mojega življenja — zdaj me grize pri srcu nekaj kar ti ne morem zamolčati: Glej, Bog me bi kaznoval, ko bi jaz povrnil Tebi Tvojo ljubezen z željo in prošnjo . . .«

»Ali Jan, kaj Ti je vendar? Mučiš me tako, da grem komaj svojo pot. Reci mi samo dkrito, kaj Ti teži srce, saj vem, da so to same domišljije.«

»Dovoli Katarina, da se pogovoriva enkrat mirno o tem,« je rekel Jan s pridruženim glasom. — »Ti si lepa, močna in dobrega srca, delaš lahko vsako delo — a Ti naj bi žrtvovala in izgubila svojo mladost iz ljubezni do mene ubožega slepca? In ko bodo ležali najini starši na pokopališču bi bila sama in zapuščena na starost, radi mene Katarina . . .«

Presunjena bridkosti, ki je trepetala v njegovem glasu, se je razjokala Katarina bridko. Jan ni opazil tega in nadaljeval je z istim pikrim glasom:

»Še na svoji smrtni postelji bom mislil, Katarina, kako sva jemala slovo, dobro sem razumel, kar so mi pravile takrat Tvoje ljube sinje oči in misel na to me je osrečevala v vsem mojem trpljenju; še v hipu, ko mi je žgal zdravnik oči z lapisom, ko sem kričal bolečin, še takrat si stala pred menoj, Katarina, zardelega čela, povešene glave, in čutil sem, kako se trese Tvoja roka v moji. O! ko bi mi bil pustil dobri Bog eno samo zdravo oko, da bi mogel delati za vsakdanji kruh, padel bi bil na kolena pod Te, Katarina, iz jezala za prosil za besedo, jaz bi se mučil, kakor živim, da bi Ti poplačal nekoliko Tvojo dobroto. Zdaj ni več mogoče, da se zgodi kaj takega . . .«

»Ali za božjo voljo, Jan,« je vzkljknila deklica obupno. »Kaj govoriš vendar? Delaš to nalašč, da me uničiš? Ne zapopadem Te. In koža boš imel Ti na svetu?»

»Žalost in smrt,« je vzdihnil slepi mladenič.

»Smrt!« je kliknila bridko Katarina. »Kaj misliš, da Te pustim umreti? Kaj misliš? Govori jasno, ne morem prenašati Tvojih zagonetnih besed. Tako ne grem naprej, sedi tukajle, da se Ti izkade grde misli.«

Posadila je slepega na rob ceste, spustila je culico v redko travo in se je vsedla poleg njega, dejaje:

»Zdaj pa povej, kaj hočeš pravzaprav, Jan, vun z besedo.«

»O ljuba Katarina, Ti veš prav dobro, kaj hočem povedati. Ti se hočeš odpovedati zaradi mene, ubožega slepca, svoji mladosti. Kako pa morem jaz pustiti, da bi si Ti pokvarila celo življenje iz dobrote do mene? Sama misel na to mi že trga srce. Ako hočeš, Katarina, da se potolažim, in da bom vesel, tedaj mi obljubi, da mi nočeš biti odslej nič drugega kakor sestra, da pojdeš na shode kakor si hodila poprej in da se boš pogovarjala v poštenem imenu z drugimi fanti.«

Ihté mu je očitala v vročih solzah Katarina:

»Jan, Jan, kako je mogoče, da si tako hudoben, Ti mi paraš srce kakor kak rabeli. To imam torcjo od svoje dobre misli do Tebe. Pojdi in išči si drugih fantov! S čim sem to zaslužila, s čim sem se pregrešila?»

»O Katarina, Ti me nočeš razumeti, ko bi jaz imel tudi šest oči, pustil bi si jih žgati vse, ako bi Te smel gledati, ne da bi Ti delal bolečin. In vendar je slepota žalost in nesreča, katere ne doume nikdo, ki

je tako srečen, da vidi solnce. Ali Bog bi me gotovo kaznoval, če bi se hotel posluževati Tvoje dobrote v svojo korist.«

Bridko je vprašala Katarina:

»In ko bi šla jaz za drugim, ko bi jaz sledila Tvojemu grdemu nasvetu, bi pozabil tudi Ti name, jeli?»

Slepi je sklenil roki in vzdihnil iz dna duše:

»Pozabil? Večna noč je okrog mene. Celó svoje življenje moram misliti in sanjati, na koga naj bi mislil, Katarina, duša moja, če ne nate, o kom naj bi sanjal, Katarina, če ne o Tebi? Samo na Tvojo dobroto mislim, sanjam samo o onem, kar so mi pravile Tvoje oči ob uri slovesa.«

Se so tekle Katarinine solze, pa zdaj so bile hladče, dobrodejne. Smehlja se skozi to biserno roso je vprašala zvedljivo:

»Kaj bi imel Ti Katarino vseno rad, tudi če bi izpolnila ona Tvojo željo?»

Pritisnil je roko na srce in rekel s prepričanjem:

»Vse svoje žive dni.«

Katarina si je obrisala obraz se ji je razločilo naj Te zapustim? Z drugimi fanti naj bi hodila na ples, tačas ko bi sedelo moje ubogo jagnje zapuščeno za temnim ognjiščem in bi žalovalo in mislilo name? Jan, ne morem doumeti, kako si moreš misliti Ti kaj takega o meni. Ko bi ne bil Ti moj edini ljubi Jan, prav gotovo bi se jaz hudo razjezila. Kaj misliš, da nimam srca in da bi Te pustila izbirati se! Ne! Ne! Ti si me ljubil, ko si imel še oba svoja črna očka — jaz Te bom ljubila, če jih tudi nimam več, Ti ubožec ubogi moj. In ne govori mi več od drugih fantov, to me boli, da veš, to je ravno tako kot da misliš kaj slabega o meni, ali kakor bi ne bilo Tebi več nič zame. Samo, če mislim nato, mi teko solze kar same od sebe po licih.«

Nem in poln občudovanja je stiskal Jan dekličino roko; po dolgem premolku je vzkljknil:

»Katarina, Ti si angel, čutim in vem to prav dobro, samo Ti si zmožna, samo Tebi je mogoče storiti, da pozabim, kar sem izgubil, kar mi je vzel Bog, ali to ne sme in ne more biti . . .«

»Seveda, razumem, kaj hočeš. Zarjavim naj in obsedim, a tega ne bo. Jaz hočem biti srečna zakonska žena in se hočem poročiti, preden posejemo ozimino.«

»Možiti se hočeš?« je jecljal slepi vojak, »o Katarina, zdaj se mi umiri moja duša. Daj Bog, da Te bo ljubil Tvoj mož, kakor zaslužiš. In s kom se hočeš omožiti, Katarina? Je to kak prijatelj iz naše vasi?»

»S kom? Mar se Ti meša, Jan?« je kričala Katarina tako glasno, da je odmevalo iz gozda za vasjo. »Omožim se. Vprašaj s kom. S teboj!«

»Bog! Z menoj! S slepcem!«

»S Teboj! Z onim, ki bi dal šest svojih oči, da bi me smel ljubiti.«

»O hvala, hvala, Katarina, za Tvojo dobroto, ali . . .«

Naglo mu je položila roko na usta in zadušila tako tisti »ali«.

»Molči! Ti si govoril in jaz sem poslušala, da se mi je paralo srce. Zdaj pusti, da govorim jaz. Poslušaj: Ko bi oslepela Ka-

tarina po nesreči, bi Ti zapustil ubogo ovco. In ko bi ona Tebe še vedno ljubila v njeni tugi in nesreči, bi bil Ti tako brezsrčen, da bi ji zadal smrten udarec s tem, da bi hodil za drugimi dekleti. No, odgovori mi!»

»Ne smem.«

»Moreš! Povej naravnost, ne delaj ovinkov.«

»O Katarina, jaz bi storil, kakor hočeš narediti Ti — ali na to se ne oziraj, to vendar ne more biti, kaj bi rekli ljudje o meni?«

»Naj se zgodi!« je govorila s slovesnim poudarkom deklica. »Obljubim se Ti tu v tvojo roko, naj sliši in vidi vsevidni Bog, zaročim se Ti, dokler naju ne blagoslovi duhovnik.«

Ko je slišal vojak te resne besede, si je pokrtil obraz z rokama, je povsili glavo na prsi Katarinine, omedlel je skoro vsled globokega ginjenja in molčal je, dokler ni vzkliznila razvneto Katarina:

»Ljudje! Kdor dela, prav temu se ni treba bati sodbe sveta; ko pojdem s Teboj v cerkev, da Ti prisežem pred la bom, Bog v tebi glavo visoko in misli-kaj je krivo. Samo pusti me, ja, pravo in dim vse, pokažem svetu, kaj zamore ženska, če je srce zvesto in če so roke zdrave. Tebi ne bo manjkalo ničesar, ljubi Jan, zato bo skrbela Katarina. Ona bo ostala pri Tebi, stregla Ti bo in Te bo tolažila, dokler naju ne bo ločila smrt. In tako bomo živeli v ljubezni in miru z najinima materima, z dedom in Pavlekom kakor poprej, živeli do konca najinih dni, Jan.«

lhteč, ves solzan je poljuboval vojak Katarinini roki. Pač je mrmral še par besed, da odklanja njeno žrtev, ali ona mu je velela:

»Tukaj ne moreva obsedeti, Jan. Temno bo, preden dospava do hiše, kjer sem prenočila v Veulou grede. Vstani in pojdi veselo naprej. Zdaj nočem več slišati nobenega oporekanja, kar sem rekla, sem rekla, govoriva o čem drugem.«

Vzela je culico iz trave, pomolila je Janu palico in hodila sta molče, toda vselega srca preko ravnine.

6.

Pomenljive sanje.

Komaj se je svitalo jutro drugega dne, že je bila Katarina zopet na potu, culico na hrbtu, slepega vojaka za seboj.

Trava ob potu, vresje na planjavi so se svetili v ranem solčnem žarku kakor da bi bili posuti z diamanti; smrekovi vršiči, orošeni od rose, so se zdeli Katarini kakor notonjeni v srebro. Na vzhodu se je žarelo nebo zlata in škrlata. Iz grmovja tam daleč se je dvignil vzduh noči v višino in je lebdel, rahla meglica med nebom in zemljo.

Ptice so se bile prebudile in napolnjevale so zrak s svojim sladkim žgolenjem, marljive čebelice so šumele po materni dušici, hrošči, kobilice, metulji, mušice, vse je lazilo, skakalo, letelo — vse se je smejalo mlademu dnevu, vse je pozdravljalo vriskaje mlado luč.

Tudi naša dobra duša Katarina je bila v soglasju z naravo, zapela je od časa do

časa kako pesem ali je izpregovorila besedo, da je dala duška v srcu kipečemu veselju.

Vojak je hodil dolgo molče za njo, naposled jo je vprašal z zanimanjem: »Prisrčna Katarina, kako si vesela! Mar zato, ker je vreme lepo? Ne morem videti vremena, slišim pač, kako nam kličejo ptice jutranji pozdrav, slišim, kako šume in se vesele ob mojih nogah čebelice.«

»Ne, Jan!« je odgovorila deklica živo, »stopi vendar k meni, da ti povem nekaj posebnega. Res, da so to samo sanje in da bi jih bila skoraj pozabila, ali kar vesela sem, nevede zakaj, in tu so mi prišle zopet v spomin moje nočno sanje. Kaj praviš, sanjati je vendar prijetno.«

»Včasih,« je odvrnil slepi suho.

»Ja vidiš, jaz mislim, če so sanje lepe. Jaz nisem bila še nikdar tako srečna kot nocoj v sanjah in vedi, da ne dam svojih sanj za dvajsetkronskih tolarjev, in to je vendar strašno veliko denarja, kaj ne? Sitno pa je, veš, Jan, da niso sanje resnica.«

»Kaj si pa sanjala tako lepega, Katarina?« se je jel zanimati Jan.

To si misliš lahko, Jan, da si tudi Ti slušaj, Jan! Je tako ljubko, le polkjer sva spala, me je peljala v malo kamrico — Bog povrni blagi duši! Tam je bil na omarici oltarček, na oltarčku Naša ljuba Gospa. Jaz poklekнем in molim. Ne vem, koliko časa sem klečala, ali ko sem vstala, se mi je kar vrtelo v glavi in toliko, da nisem izgubila zavesti. Tačas je bila izšla luna in je sijala naravnost in tako svetlo v okence, da je bilo v kamrici kakor dan in nekam neznano. Da bi si ohladila vročo glavo, sem naslonila čelo na šipe, potem sem se vlegla kar taka kot sem, oblečena, na posteljo, da bi bila zjutraj zarana v redu. Zaspali pa nisem mogla. Luna mi je sijala naravnost v oči, kar mi je delo težko, mogla sem gledati kar naprej v kovača v luni, ki mi je žugal s kladivom. — Sem zaspala nazadnje ali nisem, tega ne vem, a najbrž, da sem, poslušaj samo, kar se mi je zgodilo:

Naenkrat se mi zazdi, da ima luna prelepe sinje oči. Lica so ji rdela kakor jabolki pisanki, smehljala se mi je tako pri-ljudno, da se mi je storilo inako. Moje žive dni nisem videla tako lepe gospe in tako priljudnega bitja, ko bi bila le kje kaka taka na svetu, ljudje bi poklekali pred njo, veruj mi. Jaz mislim in trdim to — pa le poslušaj, kaj je bilo še. Luni so se naredile še roki in kolena in dolga obleka, prešita velikih zlatih vrtnic, na glavi se ji je naredil venec iz sedem migljajočih zlatih zvezd — naenkrat glej, je bila to gospa, ki je držala v naročju dete, ki je bilo krasnejše in ljubkejše kakor angelci v nebesih . . . Bog, Jan! pomisli samo: bila je Naša ljuba Gospa raz omarice, ki se je bila oživelja, z Našim ljubim Gospodom v naročju, ki se mi je smehljala v zraku in mi migal z ročicami . . . Zdaj pa pride še lepše, Jan. Kako si prišel Ti v mojo kamrico, ne vem, ali bil si tu, sedel si na stolu poleg okna, videl si s svojimi slepimi očmi Našo ljubo Gospo, pokleknila sva oba in iztegnila ro-

ke napram nji, kakor da jo kličeva na pomoč. Nakrat je prihajala polagoma, polagoma navzdol — zmiraj bližje in bližje in naravnost skozi šipe k nama. Rekla je nekaj svojemu otročiču in ljubi Ježušček se je dotaknil s prstecem Tvojih oči, Ti pa si zaklical z največjim veseljem: Vidim! Vidim! Jaz reva sem bila tako presunjena od tega, da sem skočila v snu — sem padla iz postelje — in videla, da ni nič listega lepega, da so bile samo sanje, kajti luna s svojim kovačem je stala in sijala še na nebu, kip Naše ljube Gospe je stal še na omarici. Niso to lepe sanje, Jan?«

Pomolčala je in čakala odgovora. Jan je pomislil in se oglašil:

»O Katarina, kako znaš lepo pripovedovati! Srce mi je bilo radosti ob Tvojih besedah in mislil sem, da je res vse, kar praviš, in ko si rekla, da se je dotaknil Naš ljubi Gospod mojih oči, sem občutil v duši nekaj, kar se ne da povedati z besedami in videl sem Našo ljubo Gospo tako razločno pred seboj, da bi lahko narisal v pesku zlate cvetke, ki so bleščale na njeni obleki.« (Dalje.)

Mladost

se le kaj prekmulato poslovi, če človek ne pazi na svoje zdravje in ga boleznimi in bolečinami prežgola. Bolečine v križu in hrbtu, hodenje, tiganje, gorčica — vsled vlage nastale boleznimi, prav posebno pa če protiske in spastične bolečine naravnost uničujejo naše najboljše moči. Take bolečine odstranja Fellerjev fluid iz rastlinskih esence z znamko „Elza-fluid“; le kdor varuje svoje zdravje, lahko ostane še s 70 in 80 leti zdrav in življenja vesel. — 12 steklenic navedenega domačega zdravila pošlje za 6 kron 60 vin, poštnine prosto lekar-nar E. V. Feller, Stubien, Elzstr. 4, 16 (Hrvatska), pri katerem se zajedno lahko naroče tudi Fellerjevo tek pospejujoče in odvajanje urejujoče rabarbarske krogljice z znamko „Elza-krogljice“. 6 skatljice za 4 krone 40 vin. nor—

V poduk za vojskin čas.

Ujetnikom v Rusijo se lahko brzojavi. Kakor poroča »Freie Presse«, se ujetnikom v Rusiji tudi lahko brzojavi. Tozadevne brzojave sprejemajo vse naše c. kr. pošte, seveda le na odgovornost odpošiljatelja. Lahko se plača tudi že odgovor, vendar pošta ne sprejme nikake obveznosti. Naslovi morajo biti jako natančni in popolni. Opozoriti je pa treba, da so cene brzojavkam sedaj jako visoke, dosti čez mirovni tarif. Vse ravno rečeno velja popolnoma tudi za ujetnike na Srbskem.

Podajanje moratorija. Z 31. januarjem poteka sedaj veljavni moratorij in 19. t. m. se je sestala na Dunaju konferenca, ki naj se posvetuje o novih določbah glede odloga plačil. Vlada namerava izdati moratorijsko naredbo, ki bi naj veljala za 4 mesece, t. j. do konca maja. Ta naredba naj bi določila naslednji plačilni način: a) na terjatve, ki so zapadle do 31. avgusta, in na katere se je dosedaj že plačalo 50 odstotkov; b) na terjatve, ki so zapadle v februarju nadaljnjih 25 odstotkov, v aprilu pa zopet 25 odstotkov; c) na terjatve, ki so zapadle v septembru in oktobru, in na katere se je moralo dosedaj izplačati tudi že

50 odstotkov, naj zapadejo k nadaljnjemu plačilu v marcu (25 odstotkov) in v majniku (25 odstotkov); c) v novembru zapadle terjatve, ki so dosedaj plačljive le s 25 odstotki, naj bi se po možnosti plačevale tudi v marcu s 25 odstotki in v majniku s 25 odstotki; d) decemberske in januarske terjatve naj se še odložijo. — Vlada se bo seveda še ozirala na mnenje sklicanega zbora zastopnikov trgovskih in obrtnih zbornic ter raznih gospodarskih družb.

Zamenjavajte slabe bankovce! C. kr. korespondenčni urad poroča: Zadnje čase se občinstvo ne ravno redkokrat pritožuje proti avstro-ogrski banki zaradi slabega stanja manjših bankovcev, osobito dvekronskih. Upošteva naj se, da so se osobito manjši bankovci izdali v veliki množini četam, ki se nahajajo na bojišču, kjer se seveda bolj kakor v rednih razmerah obrabijo. Dokler se nahajajo grajani bankovci v prometu, banka sama ne more od pomoči; sodeluje naj občinstvo, ki naj pokvarjene bankovce zamenja v bližnjih blaginah banke, ki porabljeni in pokvarjeni bankovce zamenja za dobre.

Prepovedano klanje mlade živine. Poljedelski minister je z naredbo z dne 14. oktobra prepovedal brez dovoljenja klati teleta in nadrobno navedel slučaje, ki je zanje dati dovoljenje. Dne 23. decembra 1914 je pa minister z uradnim na zahtev, da se pri klanju uradno narobno razširil. Vsled tega odloka je zabranjeno brez posebnega dovoljenja klati beče krave, telce in svinje sploh, teleta in junce do 2½ leta stare in bice do 2 let stare. Določeni so tudi slučaji, kdaj sme oblast dovoliti, da se zakolje te vrste živina; ti slučaji so podobni onim, ki dovoljujejo izjemno klanje telet. Taki odloki pa bodo le tedaj imeli uspeh, ako bodo živinorejci sami imeli smisel za varstvo plemene živine. Zato bi bilo dobro, da bi živinorejske in kmetijske zadruge v tem oziru ljudi oskrbovale s potrebnim puhom; potem bi ljudje ne hlatali le po izmišljenih vojnih dogodkih, pač pa razumeli svojo nalogo v teh težkih časih in bi vsakdo delal v svojo in splošno dobrobit.

Notranje ministrstvo poziva na varčnost z živili. C. kr. kor. urad piše: Notranje ministrstvo objavlja poziv prebivalstvu, naj glede na to, ker hoče sovražno inozemstvo izzvati nevarnost lakote in zato preprečuje dovoz živil, varčuje z živili, ker je vsak posameznik poklican, da sodeluje pri zagotovitvi ljudske prehrane v sedanjem vojnem času. Poziv svetuje, kaj naj vsak v nujnem interesu skupnosti upošteva.

Vprašanja in odgovori.

V. B. P. V seznamu izgub ga ni, iz ujetništva ni pisal, iz bolnišnice tudi ne. Kje neki je? — Na to vprašanje ne moremo odgovoriti. Mnogo, mnogo jih je, ki so se šele po dolgem času oglasi-

sili iz Rusije. Morda se tudi pogrešeni. Imejte upanje!

V. Pilberk na Korškem. Pravico do podpore ima, ampak je vprašanje, če jo je tudi potrebna. Če pravite, da se je njen oče za podporo že mnogo prizadeval, potem bo vzrok odklonitev najbrže ta, da ni potrebna. Reklo se ho: En sam otrok, 8 do 10 glav živine. Pritožbe proti odklonitvi ni nobene.

E. Š. C. Oglasiti se mu je pri dopolnilnem poveljstvu »Ergänzungsbezirkskommando«. Naj pa poizkusi najprvo pri okrajnem glavarstvu. Tudi za drugi slučaj (Poljaka) bode te najlažje dobili pojasnilo pri glavarstvu.

J. R. M. (Dolenjsko.) V sedanjem vojskinem času to ni vzrok za oprostitev. Če vprašate pri glavarstvu, se vam bo isto povedalo. Saj so morali v vojsko tudi gospodarji, ki so pustili na domu samo žene in otroke.

F. C. Dob. Takih dopisov ne moremo objavljati v »Domoljubu«. Znamka se vam bo vrnila, če nam naznačite Vaš natančen naslov.

J. H. Avnenik. Tudi drugod razširjalo take izmišljene vesti, ki izhajajo iz neke znane-neznane kovačnice laži v Ljubljani. Ze parkrat smo opozorili naše naročnike, da proti razširjanju cen takih lažljivih govornikov naznani obzdravila in pripomočke pomagati. Policijske službe sicer ni prijetno opravljati, toda tukaj se gre za javne stvari in pa za mir, ki je sedaj dvojno potreben.

Tedenska pratika.

29. januarja.

Sv. Frančišek Saleški škof in cerkv. učnik. Rojen iz plemenitih starihov Solal se je v Parizu in Padovi, leta 1602, je postal škof v Ženevi. Odd koval se je po svoji skromnosti in dobrotljivosti v savojskem kraju je izreobrnil do 72 000 krivovercev. Ustanovil redovnice Selezjanske. Tudi veliko duhovnih knjig je spisal med katerimi je najbolj priljubljena in razširjena njegova »Teofila«. Umril leta 1622. v Lijonu, star 56 let.

Solnce v. 7. u. 36 m. — z. 4. u. 51 m.
Luna v. 2. u. 50 m. — z. 6. u. 47 m.

30. januarja.

1. Sv. Janez Mileščinar, škof, je bil sin cesarskega namestnika na otoku Cipru. Ko je izgubil svojo ženo, je živel kot puščavnik, naposled pa je postal patrijarh ali oče v Aleksandriji, kjer je zaslovel po svoji radodarnosti. Umril leta 616. Njegovi sveti ostanki so bili prepeljani v Carigrad, turški sultan jih je pozneje daroval ogrskemu kralju Matjažu Hunjadmu, ki jih je daroval cerkvi v Požunu.

2. Sv. Feliks IV., papež.

3. Sveta Martina, dev. in muč., je bila hči rimskega senatorja. Svoje premoženje je razdelila ubogim. Cesar Aleksander Sever jo je silil, da daruje bogovom, ker pa ni hotela, je bila najpoprej hudo mučena in končno obglavljena leta 231.

4. Sv. Batilda.

Solnce v. 7. u. 34 m. — z. 4. u. 53 m.
Luna v. 4. u. 45 m. — z. 7. u. 24 m.

31. januarja.

1. Sv. Peter Nolaskus, spoznavalec in ustanovitelj reda, je bil rojen v južni Franciji. Odlikoval se je že v nežnih letih po svoji radodarnosti in usmiljenju do ubogih in nesrečnih. Na Francoskem se je udeležil bojev zoper krivoverške Albingence, pozneje je prišel na Špansko, kjer je bil vzgojitelj aragon-

skega kralja Jakoba. Ko so takrat stokali kristijani pod neznošnim suženjskim jarmom Mavrov in Španskem in v Afriki je daroval Peter svoje premoženje za reševanje jetnikov in druge je za to vzdihoval. S svetim Rimundom iz Penaforta in z aragonskim kraljem Jakobom I. je ustanovil red »Marijinih služabnikov za reševanje jetnikov«. K navadnim redovnim obljubam je pridružil četrti: izročiti se v suženjstvo, ako bo treba, da se reši vjeti kristijan. Peter je tako rešil v Valenciji in Granadi do 400 jetnikov. Celo Mohamedanci so nobčudovali njegovo gorečnost in veliko jih je sprejelo sv. vero. Sveinik je umri po hudi in mučni boleznici leta 1256.

2. Sv. Akvilina.

3. Sv. Sabina.

4. Sveta Marcella, vdova.

5. Sv. Ludovika.

Solnce v. 7. u. 33 m. — z. 4. u. 51 m.
Luna v. 5. 23 m. — z. 7. u. 45 m.

1. februarja.

1. Sv. Ignacij, škof in mučenec, imenovan »Teoforosa, t. j. nosilec Boga. Svojo škofijo je oskrboval 40 let. Leta 107. ga je cesar Trajan obsodil na smrt ter ga poslal v Rim, kjer sta ga v amfiteatru raztrgala dva leva.

2. Sv. Efremlj Sirski, cerkveni učenik. Napisal veliko učenih spisov, leta 325, je spremljal nizbijskega škofa sv. Jakoba na cerkveno zborovanje v Niceji. Umril okoli 1. 376. p. Kr. Solnce v. 7. u. 32 m. — z. 4. u. 56 m.
Luna v. 6. u. 41 m. — z. 8. u. 46 m.

2. februarja.

1. Sv. Marja Device. Po besedi »čistka Simeona, ki jih je izpregovoril v navdušenju nad derovanim Jezuškom blagoslovilo se danes sveče, ki pomenijo »razsvetljejoče delovanje« Kristusovo. Te sveče dajajo umirajočim v roke (mrtnašne sveče) v znamenje, da Kristus svojih ne zapusti, ako so hodili v luči njegove vere. V katoliški cerkvi je hvalevredna navada, da matere po oprodu po vzhledu Matere božje prihajajo v cerkev (vpelevanje), kjer jih duhovnik blagoslovi.

2. Sv. Ercenij, rimski stotnik, je bil za časa apostolov z vojaki v sveti deželi in je bil od sv. Petra krščen — prvi izmed paganov. Umril mučeniške smrti.

3. Sv. Apronij.

4. Sv. Lorenc, nadškof na Angielskem.

5. Sv. Kadelega, opatinja, hči kralja Martena.

Solnce v. 7. u. 30 m. — z. 4. u. 57 m.
Luna v. 6. 41 m. — z. 8. u. 46 m.

3. februarja.

1. Sv. Blaž, škof in mučenik, eden izmed 14 božjih pomočnikov, časti se posebno kot pomočnik zoper bolezen v grlu. V katol. cerkvi se danes v to svrhu deli blagoslov svetega Blaža. Dve blagoslovljeni sveči, križema zvezani, dajeta se vernikom pod brado in duhovnik, položivši roko nad vernika, izmoli dotično molitev in vsakogar prekriža. Sveti Blaž je bil škof v Sebaste, kjer se je odlikoval v zdravilstvu in v skrbi za uboge. Cesarski namestnik Agrikolan ga je preganjal zovoljo njegove vere, zato je sv. Blaž pobegnil in stanoval v puščavi. Licinijevi biriči so ga izsledili, mučili, naposled je bil okoli leta 316. obglavljen. — **2. Sv. Oskar**, škof.

Solnce v. ob 7. uri 29 m. — z. ob 4. u. 57 m.
Luna v. ob 7. u. 59 m. — z. ob 8. u. 24 m.

4. februarja.

1. Sv. Andrej Korzini, škof, rojen iz plemenite rodovine v Florenciji leta 1302. V mladosti je živel jako razuzdano, končno so ga ganile materine prošnje, solze in vzdihljaji, tako da je stopil v samostan Karmelitancev in naposled postal škof v Fiesole. Umril je leta 1373. — **2. Sv. Veronika** (Jarmila), dev., je ona blagosrečna žena, ki je ob križevem potu na goro Kalvarijo podala Jezusu potni prt, ki ga je pozneje darovala papežu Klementu I. in ta se dozdaj hrani v Rimu kot ena izmed najdragocenejših svetinj. Veronika je romala v Rim, kjer je bila kot kristijana vjeta in umrla v ječi.

Solnce v. ob 7. u. 28 m. — z. ob 5. u. 01 m.
Luna v. ob 10. u. 37 m. — z. ob 8. u. 57 m.

Dobre knjige.

»Svetovna vojska«, sestavljen iz zelo bogato vsebino, ki nudi mnogo izvirnih poročil slovenskih junakov, je ravnokar izšel. Tudi sedmi sešitek bo nadaljeval z popisom bojev med avstrijskimi in ruskimi četami. V njem bodo objavljena zelo zanimiva — po največ izvirna, deloma pa tudi najmarkantnejša iz slovenskih dnevnikov in tednikov posneta — pisma slovenskih vojakov, ki so se in se še bojajo v Galiciji. Pisma Kranjcev, Štajercev, Korošcev, Goričanov in Primorcev so zanimivo zbrana, tako da nudi sešitek jasno sliko o trpljenju in junaštvu slovenskih vojakov v Galiciji. Pa ne samo to! Iz pisem gleda ljudska duša in silno zanimivo je iz psihološkega stališča samega prebirati te vrste, napisane mnogokrat sredi bojnega meteža. Kako čudovito se jim strinjajo sodbe posameznikov o včasih navidezno malenkostnih stvareh; kako sodijo v Galiciji o vojnih, o Rusih in o svojih tovariših. Ta sešitek bo lep dokument slopa bo protinasti. Prihodnji sešitek »Svetovna vojska« tudi že objavlja zemljevid evropskih bojišč v slovenskem jeziku; ta zemljevid bo nudil še mnogo več, kakor se je prvotno pričelo in se bo zato zaračunal naročnikom »Svetovne vojske« posebej z 1 K in se ne šteje za sešitek. Sam zase kupljen bo pa veljal zemljevid 3 K. — »Svetovna vojska« se naroča v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Kleinmayr, Italijanshina za Sio-
vence. Slovnica in razgovori za samo-
uke. Druga predelana izdaja 1 K 20 h.
To je porabna knjižica za pručenje
italijanskega jezika prirejena za za-
četnike.

Iskravec, Slovensko-Italijanski slo-
var. Večan 3 K. — Slovar obsega 543
strani, bogat boseden zaklad in ima
prav priročno ženo obliko, tako, da je
primeren za sporedno porabo z dr. J.
Valjavčevim laško-slovenskim delom.

Vse tri knjige se dobe v Katoliški
Bukvarni v Ljubljani.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Gradec, 20. jan. 56, 46, 51, 48, 2.
Linc, 23. jan. 9, 86, 45, 48, 2.

Technikum stroj elektr.
Hochsch. Fachk. 217
Tel. 1702 221

Kawa

50% cenzija
Ameriška srednja kava.
lepe dišave, izdatna in
stabilna 6 kg vreča za pe-
sovanje K 10.-, za 100 g
za 100 g. Pri 100 g
100 g. Pri 100 g
A. Delavca 473, 2.
veza kava in čaj. Galicije.

Denarja ni

Gracijna je vsakomur, za-
starež in nabit. Ako bo-
vite, zadržite vsaj 10 K
10 K se dan zaslužiti, 10-
sljete za postojilo v pla-
znatno za 10 vseh in svoji
stanje in dohodki.

JOSIP BATIČ
Vrha Dvorceva 30, Ljubljana.

Naglušnost

Čuden o v ušesih, to-
nio iz oš, kateri v se-
sila, ne priročna d-
čravl neglo in s-
bahram, koim, učeno olje

Onkon

Čudovit uspehi. Vsak dan
zahvalnice, Cena K 3.—
Edina zaloga
M. Vatter, Wien III.
Kübeckg. 15. 193

Umetne zobe

Prez svojo zračno to-
renno v ustih, v-
rikanje, ustni zobe,
ropanje ali celo zo-
bova, zvezni izdelki
paznja vsak dan od 5
ure zjutraj do 6 ure
večer v Lenci, tožark, zve-
O. Seydl
16. Ljubljana,
Stražarjeva ulica št. 1.

Pozor žagarji! Večje podjetje
na venicjan ali polni jarni (Vollgater). Trezni imajo
prednost; dela trajno.

FRANJO ŽAGAR, pod etnik žag, Markovec, pošta
Stari trg pri Ložu. 191

Krasno posestvo pri Vrhanu
stanju, zelo dobro donosno, 20220,
polje, travniki, vinograd, večinoma vse blizu doma,
se proda s prideki ali tudi brez njih. Več pove last-
nik Fran Tomšič, Libno-Videm, 206

Edino dober šivalni stroj je samo
„Gritzner“ za obrt in rodbino.
10 letna garancija!
Josip Petelinc
Ljubljana
za vodo, levo, blizu frančiškarskega mostu. 3465

Pozor, dame!

Priljubljene ostanke brez povišanja cene

perikanti, flanelo, celiri,
platin, kamsani, gred :
45 m za K 22-
45 m zelo finih za K 30-
1 šuc, obrtnik riviš
50110 cm . . . K 7-
1 šuc, obrtnik beih
50110 cm . . . K 8-
1 šuc, damski, obr-
salk beih 50110
cm K 10-50

rozposila po povzetju dobro znana tkalnica
Josia Zelenu, Cesna Cerma pri Natchodu (Česko). Ustanovljeno
leta 1878.

Polpisana Marija Razložnik, kajtar.
jeva žena iz Jelčnega vrha št. 59,
s tem jarno preključujem vse žalbite, ki sem jih dne
31. decembra letnika proti Jožefi Nagode iz Jelčnega
vrha št. 59 vložila in zalavljajem, da se je z menoj po-
ravnila in obljubila brez sodniškega postopanja
Jelčni vrh, dne 9. januarja 1915.
202 Marija Razložnik, l. r.

Priporočamo cenje-
nemu občinstvu edino
domačo trdko
IGN. VOK
Specialna trgovina šivalnih
strojev in koleš.
Ljubljana, Sedna ul. 6.
katera ima po ugodnih cenah in obrokih
od strokovnjakov priznato najboljšo šivalne
stroje v Evropi in to so »PFAFF« v veliki
izbiri in zalogi.
Pleho v vezavi vsah čas brezplačno. Prdni posredovalci se izbere.

Nikdar več v življenju!
Krasna ženska srajca le K 2 50,

bogate vs. ana, najboljše
fascine, 2 gnuhovi za
nik in obeti vrsto r-
vratno, zadržujejo v-
lato ali koničasto r-
no. Zadržujejo r-
ramburško platin-
vsih r-
tvarstve zaloga in pri-
čalo 10 takih r-
Za najmanjši odjem
3 komašči:
komad po K 2-50.
M. SWOBODA
DUNAJ III 2, Hiessgasse 13—104.

Izdelovanje in na-
več, a zaloga
KITLIN POSOJ
(bruh-bandov)
Trebušni pas od K 5. 7.
do 25; kolni pasovi od
K 4, 5, 6 in 8; pasovi za
obstrani podvojene cone,
pasovi za otroke od K 1-60,
do 4. — Zalega blaga iz
mamoja za budoce in bo-
nice, rumiliva nogavice
in trizite. Umetne uop-
rske itd. Za gosp. zdra-
nike zelo v vsakomrstnih
insiramentov.
Za obilna naročila
priporoča
K. PIOTROWSKI, Ljubljana
32 Šv. Petra cesta (Levčeva hiša) št. 32.
Po katehorični doob. Varnostem go pobi raz na zeljeli r-
206

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašelji, naduha, influenci.
Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki trpi na trajnem kašlju. laže je obverovati se boleznin, nego jo zdraviti.
2. Osebe s kroničnim kašlom, katerim bronhijev, ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vadušljivi, katerim Sirolin znanio oledna naduha
4. Skrofulzni atroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vspohom na splošni počufek.

Se dobi v
vseh lekarnah
K. 4-

Polni jarmeniki za žage in vseh vrst stroji za obdelovanje lesa
 najnovejše izborne konstrukcije in izborne izvršitve. Vsi stroji za mizarje, kolarje, sodarje in tesarje.

Turbinne za vse vodne razmere. — Precizni regulatorji. Najboljša orodja tu in inozemskih obratov.

Tovarna za stroje D. Tönnies, Ljubljana S
 Dunajska cesta 35. — Ustanovlj. 1847.

Totano v delu: Turbinska naprava za L. Kranj, drž. elektrarna: 2 turbinni po 1600 konj. sil.

Proti okuženju

se moramo tembolj zavarovati, ker nastopajo zdaj z večjo močjo bolezni, kakor škrlatica, ospice, koze, kolera, tifus. Zato naj se uporablja posod, kjer so take bolezni, razkuževalno sredstvo, ki mora biti v vsakem gospodinjstvu. Najbolj priljubljeno razkuževalno sredstvo sedanosti je neoporečno

LYSOFORM

ki se dobi brez duha, nestrupeno in poceni in vsaki lekarni in drožeriji po 80 vin. Učinek Lysoforma je hiter in gotov, radi česar ga priporočajo zdravniki za razkuževanje na bolniški postelji, za izpiranje ran, otekin, za antiseptične obveze.

Lysoform-milo

je prijetno toaletno milo, ki vsebuje 1% Lysoforma in učinkuje antiseptično: lahko se rabi za najobčutnejšo kožo. Naredi kožo mehko in prožno. Znaprej boste rabili samo to izborno milo, ki je le navidezno drago, a je uporaba prav ekonomična, ker milo dolgo traja. Komad stane 1 K.

Lysoform s poprovo meto je močna antiseptična ustna voda, ki slab duh iz ust takoj in gotovo odstrani in zobe beli in ohrani. Lahko se tudi rabi na zdravnikovo odredbo pri katarjih v grlu, kašljanju in nahodu za grgranje. Par kapljic zadostuje na eno kupico vode. Originalna steklenica stane 1 K 60 vin. Zanimivo knjigo z naslovom „Zdravje in razkuževanje“ pošlje na željo zastoj in poštne prosto kemik Hubmann, Dunaj XX, Petraschg. 4.

Poceni in dobro!

Vi oblečete celo družino, ako naročite izključno od domačih tkalcev 3128 3

ostanke

vseh vrst blaga, kateri so zajaščeno pralni in brez napak, in sicer:

Biago za obleke, parhenti, dileni, flanele, okstordi, moderni ceftiri za srajce in bluze, kanafas; za prevleke, kriseti za krila, bela tkanina pripravna za opreme in perilo, robci, brisače, modrotisk za obleke in predpasnike itd.

Razpošiljanje po lastni ceni in povzetju 1 zavoj vsebuje 30—40 metrov za 13 K 50 vin. Pri naročilih 2 zavojev poštine prosto.

Anton Maršik, Olešnice

pri Novem Mestu na Metuji (Češko.)

Ostanki so dolgi od 3—15 metrov.

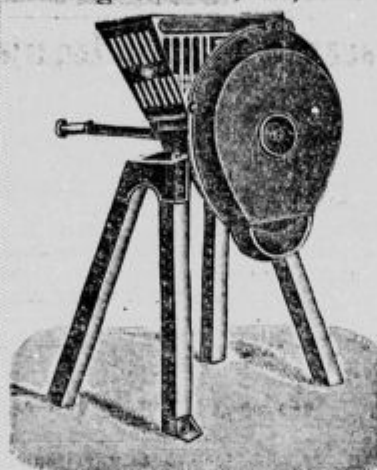
Milijon konjskih odej à K 3'90

Za Balkan namerjene a zaradi nastale vojne stvarnosti pridržane, z orisne br. a Himalaja volne, tore stin me- one in a zimo ne- oblačno potreb- na. 100 cm dolge in ca 14 cm š roke, v sivi, ružavi, rumeni in drap-barvi z ie- n mi barvanimi bor- durami, se bodo razprodajale le malo časa za polovično to- varniško ceno po le K 3-90 komad. Te himalaja konjske odeje so dvakrat toliko vredne in se bodo pr d... er čudo- vito nizkih cenah samo dokler bo kaj zaloga in sicer:

1 komad himalaja konjskih odej stane le K 3-90
 3 komadi " " " " " K 11-50
 6 komadov " " " " " K 22-
 3215 Samorazprodaja po povzetju:
M. Swoboda, Dunaj III 2, Hiessgasse 13-404.

Slamozernice za pogon z roko ali s silo, vratila, mline za moko, stis- kalnice za sadje in grozdje, motorje, repozernice, patentovane brzopa- rilne kotle različnih sistemov, sušilnice za sadje, kotle za žganje dobrega domačega izdelka, sejalne stroje ter vsakovrstne druge poljedelske stroje slovitih tovarov, zajamceno brezhibnih, po znano najnižjih cenah priporoča edina domača raz- pošiljalnica poljedelskih strojev

Fr. Stupica v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 1.

Velika zaloga izvrstnih pečij od najenostav- neiše do najjinejše izpeljave ter razne želez- nine, orodja, strojev za industrijo, stavbnega materijala i. dr.

Cene namizje! Posrežba pošena in točna! Cenki interesenim brezplačno na razpolago.

Le enkrat v življenju!

50.000 spalnih odej po K 2'50

za izvoz na Balkan določene, a radi nastale vojske pridržane, iz pristne brnske Himalaja-volne, jako gorke, zelo priprav. za zimo, okoli 200 cm dolge, 130 cm široke, v krasnem črtastem melo-tesinu s krasnimi barvanimi bordurami se bodo samo se izratek čas prodajale za polovično tovarniško ceno po K 2'90 komad. — Te spalne odeje so vredne dvakrat tega denarja in se bodo pri nas po teh senzacijonih cenah nizkih cenah samo dokler je kaj zaloga.

1 komad zimske spalne odeje stane le K 2 90
 2 komadi zimskih spalnih odej stane le K 5 25
 3 komadov zimskih spalnih odej stane le K 10 -
 Samoprodaja po povzetju 3165
M. Swoboda, Dunaj III/2, Hiessgasse 13—404.

Ustanovljeno leta 1893.

Ustanovljeno leta 1893.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

reg.strovana zadruga z ome.en.m jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. Zunanjim vlagateljem so za pošiljanje denarja na razpolago brezplačno položnice poštne hranilnice.

5%

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let, pa tudi izven odsekov proti poljubno dogovorjenim odplačilom. — Dovoljujejo se ranjšijska posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali proti poroštvu. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 K. Deležnikov je bilo koncem leta 1913 2492 z 17406 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6,788.340 K.

Načelstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stolni kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani.

II. podpredsednik:

Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: Fran Borštnik, o. kr. profesor v p. v Ljubljani; Dr. Ferdo Čokal, stolni kanonik v Ljubljani; Ivan Dolenc, o. kr. profesor v Ljubljani; dr. Jožef Gruden, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Koblar, dekan v Kranju; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; B. Remec, ravnatelj trg. šole v Ljubljani; Anton Sušnik, o. kr. gimn. profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v Ljubljani; dr. Aleš Ušeničnik, prof. bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbič, o. kr. gimn. prof. v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kršič, o. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton Čadež, katehet v Ljubljani; Ivan Mlakar, profesor v Ljubljani; K. Gruber, o. kr. št. rač. ošedjal v Ljubljani; Avguštin Zajc, o. kr. rač. revident in posestnik v Ljubljani.

Ado i Hauptmann-a nasled.

A. ZANKL SINOVI

tvornica barv, lakov in firnežev

priporoča

oljnate, suhe, emajlne in fasadne barve, firnež kranjski, laki, mavec (Gyps), olje za pade in stroje, karbolinaj, čipčipi itd.

Naslov zastduje: A. Zankl sinovi, Ljubljana. 152 Cenik zastoj.

**Herbabny-jev podfosforato-kisli
Apneno-železni sirup**

Ta je že 44 let uveloden, zdravniško preizkušen in priporočen preni sirup. Odstranjuje sluz, pomiljuje kašelj in vzbuja slast. Pospešuje prebavo in reditev in je izborno sredstvo za iveritev krvi in kosti, posebno pri slabotnih otrocih. Cena steklenici K 2-26, po pošti 40 vinar, ev. več za zavitek.

Na III. mednarodni farmaceutski razstavi odlikovano z velike zlato svotinjo.
Edino izdoločanje in glavna razposiljalcev: **Dr. Hellmannova lekarna „Zur Barnherz'gheif“ (Herbabny-jev naslednik)**, Dunaj VII./1., Kaiserstrasse 73-75.
V zalogi je še pri vsi lekarnarjih v Ljubljani, Beljaku, Celju, Cvetovcu, Ormožju, Novem mestu, Ilki, Sovodolju, St. Vidu, Trbižu, Trzinu, Vojkovicu in Volsperku. 86

DOBI SE V VSEH LEKARNAH!

**Herbabny-jeva
aromatična esenca**

Že 47 let preizkušena, lajša bolečine in krepi mišice. — Lajša in ogreva bolečine v členkih in mišicah kakor tudi nerovne bolečine. Nadalje je preizkušena kot odlična in okrepitvena sredstvo pri velikih naporih. Cena steklenici K 2-—, po pošti 40 vin. ev. več za zavitek. Razpošilja se vsak dan.

**Toplo priporočamo vsem rodbinam
krasne ostanke blaga
za obleke, suknje, bluze, srajce itd.**
Novih lepih vzorcev
5 kg zavoj K 13-—, lepša vrsta zavoj K 14-—, najlepša vrsta zavoj K 20-—
franko po povzetju pošilja: **A. JELINEK**,
I. češka tkalnica v Jimramově (Morava).
Zelo toplo priporočamo! 3214 Kdor zecokusi, kupi vsovit
Obleče se lahko cela rodbina!

„Poskoči možiček!“

Najnoviška, najzabavnejša družabna igra. 1907
Za odrasle kakor za otroke je naša nova izredno zabavna družabna igra „Poskoči možiček“, ki hkrati se lahko udeležuje poljubno število oseb, najlepša in najzanimivejša zabava. Ravnotežje je za družstva, klube, kazine, gostilne itd., kakor tudi za vsako družino izredno veselje in zanimivo. Zelo fino izvršeno, kompletno z navodilom le K 3-—.
Po pošti povzročja pošilja zalega novosti
M. SWOBODA, Dunaj III 2, Hiessgasse 13—401.

Semenska trgovina in vrtnarstvo

AL. KORSIKA v Ljubljani
Bleiweisova cesta ali Vrtača št. 3
nuznanjam častitemu občinstvu kot mojim cenjenim naročnikom, da je izšel moj
novi cenik za l. 1915
in se tudi brezplačno dobi. V zalogi imam vsa najboljša krmilna, zelenjadna in cvetlična semena. Za obilno naročbo se pripravam z odličnim spoštovanjem **Al. Korsika.**

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani,
p. a. dež. življ. in rečne, neod. in vamsl. zavarovalnice

sprejema zavarovanja na dožive je in smrti, otroških dot., rentna in ljudska, neopodna in jamstvena zavarovanja.
Javen zavod. Absolutna varnost, Nizke premije, Udeležba na dividendah pri žvljenski zavarov že po prvem letu.
Stanje zavarovanj koncem 1913 K 170.217.140-00
Stanje zar. londov koncem 1913 K 43.424.406-17
V letu 1913 se je izplačalo zavarovancem na dividendah čistega dobička K 432.232-66
Kdor namerava življensko zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice.
Prospekti zas onj in poštnine prosto.
Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.

Razširjajte „DOMOLJUBA“!

Stanje vlog čez 22 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruška z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6, pritriljeje, v lesni hiši nasproti hotela „Ulen“ za frančiškansko cerkvijo sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki, temveč

tudi cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po **4 3/4 %**

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih **100 kron čistih obresti 4-75 kron na leto.**

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

Fran Povše, komercialni svetnik, vodja, graščak, državni in deželni poslanec, predsednik. **Josip Šiška**, stolni kanonik, podpredsednik. **Anton Belec**, posestnik, podjetnik in trgovec v St. Vidu nad Ljubljano. **Dr. Josip Dermastia**, **Anton Kobi**, deželni poslanec, posestnik in trgovec, Breg p. B. **Karol Kauschegg**, veleposestnik v Ljubljani. **Matija Kolar**, stolni dekan v Ljubljani. **Ivan Kregar**, hišni posestnik v Ljubljani. **Fran Leskovic**, hišni posestnik in ravnatelj „Ljudske posojilnice“. **Ivan Pollak ml.**, tovarnar. **Karol Pollak**, tovarnar in posestnik v Ljubljani. **Gregor Šilbar**, župnik na Rudniku.